МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ

Кваліфікаційна робота
бакалавра

МАСОВА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Виконав: студент 4 курсу
групи 6.0543-с
спеціальності: 054 Соціологія
освітньо-професійної програми
«Соціологія»
Д.В. Сєвєрін

Керівник: доцент кафедри соціології, к.соц.н.,
О.В. Бондаренко

Рецензент: доцент кафедри соціології, к.соц.н.,
Ю.О. Приймак

Запоріжжя – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Соціології та управління
Кафедра Соціології
Рівень вищої освіти Бакалавр
Спеціальність 054 «Соціологія»
Освітня програма «Соціологія»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
В.О. Скворець _____
15 грудня 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Сєвєріну Даніїлу Вікторовичу

1. Тема роботи (проекту) Масова культура як чинник формування стилю життя української молоді
Керівник роботи Бондаренко О.В., к.соц.н.
Затверджені наказом ЗНУ від 12 грудня 2025 року № 1795-с
2. Строк подання студентом роботи 10 червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи 1. Toffler A. The Third Wave. New York : William Morrow and Company, 1980. 544 p. 2. Bauman Z. Consuming Life. Cambridge : Polity Press, 2007. 168 p. 3. Castells M. The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society. Oxford ; New York : Oxford University Press, 2001. 292 p. 4. Smelser N. J. Sociology . Cambridge, MA : Blackwell ; Paris : UNESCO, 1994. 388 p. 5. Паніотто В. І., Максименко В. С., Харченко Н. М. Статистичний аналіз соціологічних даних. Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 270 с. 6. Українське суспільство в умовах війни. 2022 : колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін. ; за ред. Є. Головахи, С. Макеєва. Київ : Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1. Проаналізувати історичний дискурс дослідження масової культури у соціології. 2. Розкрити зміст понять «масова культура», «молодь» та «стиль життя». 3. Визначити методологічні підходи до дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді. 4. Дослідити специфіку української молоді та особливості її стилю життя. 5. Охарактеризувати основні канали поширення масової культури в молодіжному середовищі. 6. Визначити особливості впливу масової культури на стиль життя української молоді. 7. Обґрунтувати використання контент-аналізу як методу дослідження цифрового медіасередовища. 8. Провести контент-аналіз молодіжного медіаконтенту в TikTok та узагальнити отримані результати. 9. Розробити рекомендації щодо формування критичного сприйняття масової культури українською молоддю.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

_____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Бондаренко О.В., доцент кафедри соціології	05.01.26	05.01.26
Розділ 2	Бондаренко О.В., доцент кафедри соціології	10.02.26	10.02.26
Розділ 3	Бондаренко О.В., доцент кафедри соціології	07.04.26	07.04.26

7. Дата видачі завдання 15 грудня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір та формулювання теми роботи	Грудень 2025	*виконано*
2.	Опрацювання наукових джерел	Грудень 2025	*виконано*
3.	Робота над вступом	Січень 2026	*виконано*
4.	Робота над першим розділом	Січень 2026	*виконано*
5.	Робота над другим розділом	Лютий 2026	*виконано*
6.	Проведення соціологічного дослідження	Березень 2026	*виконано*
7.	Робота над третім розділом	Квітень 2026	*виконано*
8.	Робота над висновками	Травень 2026	*виконано*

Студент _____ Д.В. Сєвєрін

Керівник роботи (проекту) _____ О.В. Бондаренко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ О.С. Сорокіна

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 90 сторінок, 31 позиції у списку літератури, 1 додатку.

МАСОВА КУЛЬТУРА, СТИЛЬ ЖИТТЯ, МОДОЛЬ

Мета дослідження: визначення особливостей впливу масової культури на формування стилю життя української молоді в умовах цифровізації суспільства.

Об'єкт дослідження: стиль життя української молоді.

Предмет дослідження: масова культура як чинник формування стилю життя української молоді.

Методи дослідження: метод прикладного дослідження – контент-аналіз.

Гіпотези: Масова культура в умовах цифровізації суспільства є одним із провідних чинників формування стилю життя української молоді, а соціальна мережа TikTok виступає важливим соціокультурним середовищем, у межах якого формуються ціннісні орієнтації, поведінкові моделі, цифрова ідентичність та повсякденні практики молодих людей.

Висновки: 1. Масова культура в сучасних умовах виступає не лише сферою виробництва та споживання культурного продукту, а й важливим соціальним інститутом, який безпосередньо впливає на формування цінностей, поведінкових моделей, способів комунікації та стилю життя молодого покоління.

2. Сучасна українська молодь характеризується високою соціальною мобільністю, відкритістю до інновацій та активною участю у соціокультурних трансформаціях. Особливого значення набуває вплив повномасштабної війни, яка сприяє трансформації ціннісних орієнтацій молоді, посиленню громадянської активності, розвитку волонтерства та формуванню нових культурних практик.

3. Провідну роль у сучасному молодіжному середовищі відіграють цифрові медіа та соціальні мережі. Встановлено, що TikTok та YouTube є важливими каналами поширення культурних зразків, моделей поведінки та ціннісних орієнтацій молоді. Особливо вагоме значення має TikTok, який поєднує функції комунікації, самопрезентації, розваги та культурного виробництва, створюючи нові форми молодіжної культури та цифрових практик. Домінуючими темами молодіжного контенту є повсякденне життя, саморозвиток, навчання, робота, фізична активність та цифрова самопрезентація. Доведено, що молодь прагне репрезентувати себе як активну, мобільну та соціально успішну групу, а цифровий контент характеризується високим рівнем естетизації повсякденності.

SUMMARY

The qualification work consists of 90 pages, 31 positions in the list of literature, 1 appendix.

MASS CULTURE, LIFESTYLE, MODEL

The purpose of the study is to determine the features of the influence of mass culture on the formation of the lifestyle of Ukrainian youth in the conditions of digitalization of society.

The object of the study is the lifestyle of Ukrainian youth.

The subject of the study is mass culture as a factor in the formation of the lifestyle of Ukrainian youth.

Research methods are the method of applied research - content analysis.

Hypotheses: mass culture in the conditions of digitalization of society is one of the leading factors in the formation of the lifestyle of Ukrainian youth, and the social network TikTok acts as an important socio-cultural environment within which value orientations, behavioral models, digital identity and everyday practices of young people are formed.

Conclusions: 1. Mass culture in modern conditions is not only a sphere of production and consumption of cultural products, but also an important social institution that directly influences the formation of values, behavioral models, communication methods and lifestyle of the young generation.

2. Modern Ukrainian youth is characterized by high social mobility, openness to innovations and active participation in socio-cultural transformations. Of particular importance is the influence of a full-scale war, which contributes to the transformation of youth value orientations, increased civic activity, the development of volunteerism and the formation of new cultural practices.

3. Digital media and social networks play a leading role in the modern youth environment. It has been established that TikTok and YouTube are important channels for the dissemination of cultural patterns, behavioral models and value orientations of youth. TikTok is of particular importance, combining the functions of communication, self-presentation, entertainment and cultural production, creating new forms of youth culture and digital practices. The dominant themes of youth content are everyday life, self-development, education, work, physical activity, and digital self-presentation. It has been proven that young people strive to represent themselves as an active, mobile, and socially successful group, and digital content is characterized by a high level of aestheticization of everyday life.

ЗМІСТ

ВСТУП……..6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ……...10
1.1. Історичний дискурс дослідження масової культури у соціології……10
1.2. Визначення поняття масової культури, молоді та стилю життя……..17
1.3. Методологічні підходи дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді……..25
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ……...34
2.1. Специфіка українська молодь та її стилю життя……..34
2.2. Основні канали поширення масової культури в молодіжному середовищі..42
2.3. Вплив масової культури на стиль життя української молоді…….51
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ…….61
3.1. Контент-аналіз як метод дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді……...61
3.2. Проведення та результати контент-аналізу молодіжного медіаконтенту в TikTok……..67
3.3. Рекомендації щодо формування критичного сприйняття масової культури українською молоддю……76
ВИСНОВКИ……...84
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ……88
ДОДАТКИ……...91

ВСТУП

Актуальність дослідження визначається тим, що у сучасному суспільстві масова культура є одним із найважливіших чинників соціалізації молодого покоління, формування його ціннісних орієнтацій, поведінкових моделей та способів організації повсякденного життя.

Стрімкий розвиток цифрових технологій, поширення соціальних мереж і відеоплатформ суттєво трансформували механізми виробництва, поширення та споживання культурного контенту, створивши нові форми комунікації, самопрезентації та соціальної взаємодії. Унаслідок цього масова культура виходить за межі традиційної сфери розваг і стає важливим соціальним інститутом, який безпосередньо впливає на формування стилю життя молоді.

Особливого значення ці процеси набувають в Україні, де молодь є однією з найбільш активних груп користувачів цифрових медіа та соціальних мереж. Сучасне молодіжне середовище функціонує в умовах цифровізації суспільства, розвитку мережевих комунікацій та постійного інформаційного обміну. Соціальні мережі не лише забезпечують доступ до інформації та розваг, але й впливають на формування системи цінностей, уявлень про успіх, стандарти зовнішності, моделі поведінки та життєві пріоритети молодих людей.

Серед сучасних цифрових платформ особливе місце посідає TikTok, який став одним із найпопулярніших каналів поширення масової культури серед молоді. Завдяки алгоритмічній системі рекомендацій, короткому відеоформату та високому рівню інтерактивності платформа суттєво впливає на формування культурних практик, цифрової самоідентифікації та стилю життя молодого покоління. Водночас в умовах повномасштабної війни TikTok перетворюється не лише на простір розваг, а й на середовище поширення національних культурних смислів, громадянської активності та патріотичних практик.

Проблематика масової культури та її впливу на суспільство тривалий час перебуває в центрі уваги соціологічної науки. Значний внесок у дослідження масової культури зробили представники Франкфуртської школи – М. Горкгаймер, Т. Адорно та Г. Маркузе, які розглядали її як інструмент стандартизації свідомості та соціального контролю. Сучасні підходи до аналізу цифрової культури та мережевого суспільства представлені у працях М. Кастельса, Г. Дженкінса, М. Фезерстоуна, А. Марвік, К. Абідін та інших дослідників. В українській соціології питання масової культури, цифрового медіасередовища та трансформації молодіжних практик висвітлюються у працях Н. Костенко, І. Рущенка, О. Злобіної та інших учених. Проте вплив сучасних цифрових платформ, насамперед TikTok, на формування стилю життя української молоді в умовах суспільних трансформацій залишається недостатньо дослідженим, що зумовлює актуальність обраної теми.

Проблемна ситуація дослідження полягає у суперечності між стрімким поширенням масової культури в цифровому середовищі та недостатньою визначеністю характеру її впливу на стиль життя української молоді. З одного боку, цифрові медіа та соціальні мережі створюють нові можливості для самореалізації, комунікації, формування культурних практик і громадянської активності молоді. З іншого боку, вони сприяють поширенню стандартизованих моделей поведінки, культури споживання, ідеалізованих образів успішності та можуть впливати на систему цінностей молодих людей. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах повномасштабної війни, коли поряд із глобальними культурними впливами посилюється роль національної ідентичності, патріотичних практик та україномовного цифрового контенту.

Об'єкт дослідження. Стиль життя української молоді.

Предмет дослідження. Масова культура як чинник формування стилю життя української молоді.

Мета дослідження полягає у визначенні особливостей впливу масової культури на формування стилю життя української молоді в умовах цифровізації суспільства.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання дослідження*:

– проаналізувати історичний дискурс дослідження масової культури у соціології;

– розкрити зміст понять «масова культура», «молодь» та «стиль життя»;

– изначити методологічні підходи до дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді;

– дослідити специфіку української молоді та особливості її стилю життя;

– охарактеризувати основні канали поширення масової культури в молодіжному середовищі;

– визначити особливості впливу масової культури на стиль життя української молоді;

– обґрунтувати використання контент-аналізу як методу дослідження цифрового медіасередовища;

– провести контент-аналіз молодіжного медіаконтенту в TikTok та узагальнити отримані результати;

– розробити рекомендації щодо формування критичного сприйняття масової культури українською молоддю.

Основна гіпотеза. Масова культура в умовах цифровізації суспільства є одним із провідних чинників формування стилю життя української молоді, а соціальна мережа TikTok виступає важливим соціокультурним середовищем, у межах якого формуються ціннісні орієнтації, поведінкові моделі, цифрова ідентичність та повсякденні практики молодих людей.

Додаткова. 1. У молодіжному контенті TikTok домінують теми самореалізації, особистісного розвитку, дозвілля та цифрової самопрезентації, що відображає орієнтацію молоді на активний стиль життя. 2. Повномасштабна війна

впливає на зміст молодіжного контенту, посилюючи роль україномовного контенту, патріотичних наративів та громадянської активності молоді.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння та систематизації, а також структурно-функціональний, соціокультурний і комунікативний підходи. Основним емпіричним методом дослідження виступив контент-аналіз, який застосовано для вивчення відеоматеріалів українського сегменту платформи TikTok.

Емпіричну базу дослідження становлять 18 відеоматеріалів українського сегменту TikTok, опублікованих у 2024–2026 роках, які відображають різні аспекти стилю життя молоді, її культурні практики, цифрову самоідентифікацію та ціннісні орієнтації.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному соціологічному аналізі масової культури як чинника формування стилю життя української молоді в умовах цифровізації суспільства; визначенні особливостей впливу TikTok як соціокультурного середовища на формування молодіжних цінностей, поведінкових моделей та цифрової ідентичності; а також у розробленні практичних рекомендацій щодо формування критичного сприйняття масової культури молоддю.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання матеріалів дослідження у викладанні соціологічних дисциплін, при розробленні програм медіаграмотності та цифрової освіти, у діяльності молодіжних організацій, а також у подальших дослідженнях цифрової культури та молодіжних практик.

Структура роботи зумовлена метою та завданнями дослідження. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

1.1. Історичний дискурс дослідження масової культури у соціології

Проблематика масової культури посідає важливе місце у соціологічній теорії XX–XXI століть. Її виникнення та розвиток безпосередньо пов'язані з процесами індустріалізації, урбанізації, поширенням засобів масової комунікації та формуванням суспільства масового споживання. Перші системні соціологічні дослідження масової культури були здійснені представниками Франкфуртської школи, які запропонували критичний аналіз впливу культурного виробництва на суспільство та особистість.

Одними з перших дослідників, які розглянули масову культуру як самостійний соціальний феномен, стали Т. Адорно та М. Горкгаймер. Вони сформулювали концепцію «індустрії культури» (culture industry), яка стала одним із найвпливовіших підходів до аналізу масової культури. На думку дослідників, у сучасному індустріальному суспільстві культура поступово втрачає автономний характер і перетворюється на галузь виробництва, що функціонує за законами ринку та орієнтується на отримання прибутку.

Зазначимо, що Т. Адорно та М. Горкгаймер стверджували, що масове виробництво культурних продуктів призводить до їх стандартизації та уніфікації. Фільми, музика, популярна література та інші форми масової культури створюються за схожими схемами, що забезпечує їх легке сприйняття та комерційний успіх. Унаслідок цього споживач культури поступово втрачає здатність до критичного осмислення інформації, а сама культура перетворюється на механізм відтворення існуючого соціального порядку. Автори наголошували, що

індустрія культури не просто задовольняє потреби аудиторії, а активно формує їх, нав'язуючи стандартизовані моделі поведінки, смаки та цінності [1].

Особливу увагу представники Франкфуртської школи приділяли проблемі маніпуляції масовою свідомістю. Вони вважали, що культурні продукти здатні здійснювати прихований вплив на індивіда, формуючи його уявлення про соціальну реальність та обмежуючи можливості критичного мислення. Масова культура, таким чином, виступає не лише сферою дозвілля, а й інструментом символічного контролю, який забезпечує стабільність існуючих соціальних відносин.

Подальший розвиток критичної теорії масової культури пов’язаний із працями Г. Маркузе. Він розглянув вплив масової культури на формування особистості в умовах розвинутого індустріального суспільства. На думку Г. Маркузе, сучасна людина дедалі більше інтегрується у систему споживання та втрачає здатність до критичного сприйняття соціальної дійсності. Виникає феномен «одновимірної людини», для якої характерне прийняття існуючих соціальних норм і відсутність прагнення до їх переосмислення чи зміни.

На відміну від Т. Адорно та М. Горкгаймера, які акцентували увагу переважно на механізмах стандартизації культури, Г. Маркузе зосередився на аналізі впливу масового споживання на повсякденне життя людей. Він доводив, що система масової культури створює штучні потреби, задоволення яких стає важливою умовою інтеграції індивіда в суспільство споживання [2].

Ідеї Франкфуртської школи мають особливе значення для дослідження молодіжного стилю життя в умовах сучасної цифрової культури. Незважаючи на те, що праці Адорно, Горкгаймера та Маркузе були написані в середині XX століття, багато їхніх положень зберігають актуальність і сьогодні. Зокрема, проблема стандартизації культурного продукту, комерціалізації дозвілля та впливу медіа на формування суспільних цінностей набуває нового змісту в умовах розвитку цифрових платформ і соціальних мереж.

Сучасні соціальні мережі, такі як TikTok, Instagram чи YouTube, значною мірою відтворюють механізми, описані представниками Франкфуртської школи. Алгоритми рекомендацій сприяють поширенню стандартизованого контенту, формуванню популярних трендів та уніфікації культурних практик молоді. Водночас цифрове середовище створює нові можливості для самовираження, що зумовлює необхідність переосмислення класичних концепцій масової культури та їх адаптації до сучасних умов.

Подальший розвиток соціологічних досліджень масової культури пов'язаний із переходом від індустріального до постіндустріального суспільства. Якщо представники Франкфуртської школи розглядали масову культуру переважно як продукт індустріального виробництва та інструмент соціального контролю, то в другій половині XX століття дослідники дедалі більше звертали увагу на роль інформації, знань та засобів масової комунікації у формуванні культурного простору. Саме в цей період виникають концепції постіндустріального та інформаційного суспільства, які суттєво вплинули на подальше осмислення масової культури та молодіжного стилю життя.

У контексті масової культури концепція Д. Белла [3] має особливе значення, оскільки дозволяє розглядати культуру не лише як сферу виробництва символічних продуктів, а як один із провідних ресурсів соціального розвитку. В умовах постіндустріального суспільства зростає роль медіа, які стають важливими інститутами соціалізації та формування суспільної свідомості. Масова культура перестає бути лише засобом розваги й перетворюється на важливий чинник конструювання соціальної реальності, впливаючи на систему цінностей, стилі життя та повсякденні практики різних соціальних груп, насамперед молоді.

Зазначимо, що Е. Тоффлер [4] підкреслював, те, що розвиток інформаційних технологій змінює характер споживання культурних продуктів. Якщо в індустріальному суспільстві людина переважно виступала пасивним споживачем стандартизованої культурної продукції, то в інформаційну епоху вона отримує

можливість активно брати участь у виробництві та поширенні інформації. Ця теза є особливо актуальною для сучасної молоді, яка не лише споживає контент, а й створює його, використовуючи цифрові платформи та соціальні мережі.

Важливий внесок у розвиток соціології масової культури зробив канадський дослідник М. Маклюен. Найвідомішою тезою М. Маклюена стала формула: «The medium is the message» («Засіб комунікації і є повідомленням»). Дослідник стверджував, що вирішальне значення має не стільки зміст повідомлення, скільки сама технологія його передачі. Кожен новий засіб комунікації змінює способи сприйняття світу, характер соціальних взаємодій та культурні практики людей.

Особливого значення набуває положення М. Маклюена про те, що медіа не лише передають інформацію, а й визначають способи мислення та поведінки людей. У сучасному цифровому середовищі алгоритми соціальних мереж, формати коротких відео, механізми рекомендацій та система лайків безпосередньо впливають на характер споживання інформації, структуру дозвілля та стиль життя молоді. Саме тому дослідження сучасної масової культури потребує аналізу медіа як соціального інституту [5].

Наприкінці XX століття соціологічні дослідження масової культури набувають нового змісту. Якщо представники Франкфуртської школи акцентували увагу на стандартизації культури та її ролі як інструменту соціального контролю, то подальші дослідження були спрямовані на вивчення культури як сфери символічного споживання, формування соціальних відмінностей та конструювання стилю життя. Особливе значення у цьому контексті мають праці Ж. Бодріяра, П. Бурдьє та З. Баумана, які запропонували нові підходи до осмислення взаємозв'язку культури, споживання та соціальної ідентичності.

На думку Ж. Бодріяра, культура суспільства споживання характеризується постійним виробництвом і циркуляцією символів, що створюють уявлення про успіх, престиж, красу чи популярність [6]. Масова культура стає механізмом поширення таких символів, а споживання культурних продуктів перетворюється на

спосіб соціальної самопрезентації. Особливо помітно це проявляється серед молоді, яка активно використовує культурні символи для конструювання

Ідеї Ж. Бодріяра є особливо актуальними для аналізу сучасних цифрових медіа. Соціальні мережі створюють простір, у якому користувачі постійно конструюють та демонструють бажані образи себе, а популярність, успіх чи стиль життя часто існують у формі символічних репрезентацій. У результаті молодіжна культура дедалі більше набуває рис культури образів, де важливу роль відіграють візуальність, самопрезентація та символічне споживання.

Особливе значення для дослідження молодіжної культури має поняття «габітус», введене П. Бурдьє. Габітус визначається як система стійких установок, цінностей та моделей поведінки, які формуються в процесі соціалізації та впливають на сприйняття світу людиною [7]. У сучасному суспільстві цифрові медіа стають одним із важливих чинників формування молодіжного габітусу, впливаючи на культурні смаки, дозвілля, моделі споживання та способи самопрезентації.

Розвиток цифрових технологій і глобалізаційних процесів зумовив появу нових підходів до аналізу культури та стилю життя. Так, З. Бауман зазначав, що в умовах плинної модерності стиль життя перестає бути стабільною характеристикою особистості. Людина змушена постійно адаптуватися до змін, переглядати власні цінності та конструювати нові форми ідентичності. Молодь у цьому процесі виступає однією з найбільш мобільних соціальних груп, яка швидко реагує на культурні та технологічні зміни.

На думку З. Баумана, культура сучасного суспільства дедалі більше орієнтується на швидке споживання інформації, постійне оновлення вражень та прагнення до самопрезентації. Соціальні мережі та цифрові платформи створюють умови для формування «плинних» ідентичностей, коли людина може одночасно належати до різних культурних спільнот, експериментувати зі своїм образом та швидко змінювати стиль життя відповідно до актуальних трендів [8].

Таким чином, праці Ж. Бодріяра, П. Бурдьє та З. Баумана суттєво розширили соціологічне розуміння масової культури та молодіжного стилю життя. Якщо Ж. Бодріяр акцентував увагу на символічному характері споживання та культурі симулякрів, П. Бурдьє розглядав стиль життя як механізм соціальної диференціації, а З. Бауман – як динамічний та мінливий конструкт плинного суспільства. Сукупність цих підходів створює теоретичне підґрунтя для аналізу сучасної молодіжної культури та дозволяє досліджувати вплив цифрових медіа на формування стилю життя молодого покоління.

Наприкінці XX – на початку XXI століття розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, глобалізація та поширення мережевих форм взаємодії зумовили появу нових підходів до дослідження масової культури. Одним із найвпливовіших дослідників цифрової епохи є М. Кастельс.

На думку М. Кастельса, сучасне суспільство функціонує як система взаємопов'язаних мереж, у межах яких відбувається обмін інформацією, знаннями та символами. У таких умовах інформація стає стратегічним ресурсом, а цифрові технології – важливим чинником соціальних змін. Особливого значення концепція мережевого суспільства набуває для дослідження молодіжної культури. Молодь є однією з найбільш активних груп користувачів цифрових технологій і саме вона найшвидше адаптується до нових форм комунікації. Соціальні мережі, цифрові платформи та мобільні додатки стають важливими середовищами соціалізації, у межах яких формуються цінності, культурні орієнтації та стилі життя молодих людей [9].

Подальший розвиток ідей про трансформацію культури в цифрову епоху пов'язаний із працями американського дослідника Г. Дженкінс[10]. Він запропонував концепцію культури участі (participatory culture), яка стала одним із найважливіших теоретичних підходів до аналізу сучасних цифрових медіа.

На думку Г. Дженкінса, сучасний користувач медіа перестає бути пасивним споживачем інформації. Розвиток цифрових технологій створює умови, за яких

людина одночасно виступає і споживачем, і виробником контенту. Користувачі створюють власні відео, публікують фотографії, беруть участь у мережевих спільнотах та активно впливають на поширення культурних зразків.

Це положення є особливо актуальним для аналізу сучасних соціальних мереж, зокрема TikTok та YouTube Shorts. Ці платформи не лише поширюють інформацію, а й створюють умови для активної участі молоді у виробництві культурного контенту. Молоді люди стають авторами відео, формують тренди, впливають на популярність певних стилів поведінки та самі беруть участь у процесі конструювання сучасної масової культури.

Проблематика цифрової культури та молодіжного стилю життя активно досліджується і в українській соціології. Зокрема, Н. Костенко розглядає культуру як систему символічних взаємодій, у межах якої масова комунікація відіграє важливу роль у формуванні соціальної реальності [11]. Дослідниця наголошує, що сучасні медіа не лише передають інформацію, а й створюють нові форми соціальної інтеграції та культурної ідентичності. Натомість Наталія Черниш акцентує увагу на трансформації соціальних практик молоді, зміні цінностей та адаптації молодого покоління до умов інформаційного суспільства.

Відповідно, сучасні концепції мережевого суспільства, цифрової культури та культури участі суттєво розширили соціологічне розуміння масової культури. Якщо класичні теорії розглядали культуру переважно як систему одностороннього впливу на індивіда, то сучасні підходи акцентують увагу на активній ролі користувача у виробництві культурних смислів та формуванні нових соціальних практик. У цих умовах молодь виступає не лише об'єктом впливу масової культури, а й одним із головних суб'єктів її розвитку. Саме тому дослідження взаємозв'язку цифрової культури та молодіжного стилю життя набуває особливої актуальності в умовах стрімкого розвитку соціальних мереж і цифрових платформ.

Таким чином, сучасна масова культура являє собою складну й динамічну систему, у якій поєднуються процеси виробництва, споживання та творення

культурних смислів. Особливого значення в цьому контексті набуває дослідження молодіжного стилю життя, оскільки саме молодь є найбільш активним учасником цифрового культурного простору та найчутливішою соціальною групою до змін, пов'язаних із розвитком нових медіа і комунікаційних технологій. Це зумовлює необхідність подальшого теоретичного осмислення основних понять і категорій, що характеризують взаємозв'язок масової культури та молодіжного стилю життя, чому й буде присвячено наступний підрозділ роботи.

1.2. Визначення поняття масової культури, молоді та стилю життя.

Одним із центральних понять даного дослідження є поняття «масова культура». У сучасній соціології масова культура розглядається як специфічна форма культури, орієнтована на масове виробництво, поширення та споживання культурних продуктів за допомогою засобів масової комунікації. Її виникнення пов'язують із процесами індустріалізації, урбанізації та розвитком масових медіа, які створили умови для швидкого поширення інформації та культурних зразків серед широких верств населення.

У соціологічній літературі існують різні підходи до трактування масової культури. Так, Е. Гідденс у праці «Соціологія» визначає масову культуру як сукупність культурних продуктів, створених для широкої аудиторії та поширюваних через засоби масової інформації. На думку дослідника, масова культура є важливим механізмом соціалізації, оскільки бере участь у формуванні суспільних цінностей, норм поведінки та світоглядних орієнтацій особистості. В умовах сучасного суспільства вона істотно впливає на повсякденне життя, поведінку та стиль життя молоді [12].

Подібної позиції дотримується Н. Смелзер розглядає масову культуру як один із важливих елементів соціальної системи. Дослідник наголошує, що масова культура виконує функції соціальної інтеграції, передачі соціального досвіду та формування колективних уявлень про соціальну реальність. Завдяки масовій

культурі індивіди засвоюють загальноприйняті моделі поведінки, культурні норми та цінності, що забезпечує відносну стабільність суспільства.

Водночас представники критичної теорії культури, насамперед Т. Адорно та М. Горгаймер, запропонували інше бачення цього феномену. У праці «Діалектика Просвітництва» вони розглядали масову культуру як результат функціонування «індустрії культури», що здійснює стандартизацію культурного виробництва та впливає на свідомість людини. На думку дослідників, культурні продукти в умовах масового виробництва стають комерціалізованими та уніфікованими, а сама культура перетворюється на інструмент символічного впливу на суспільство [1].

Таким чином, у сучасній соціології масова культура розглядається як складний соціокультурний феномен, який поєднує функції культурного виробництва, соціалізації, інтеграції та комунікації. Вона не лише відображає соціальні процеси, а й активно впливає на формування цінностей, моделей поведінки та стилю життя різних соціальних груп, насамперед молоді.

Тісно пов'язаним із поняттям масової культури є поняття «популярна культура». У сучасній соціології популярна культура визначається як частина культурного простору, що користується широкою популярністю серед населення та активно поширюється через медіа і цифрові платформи. На відміну від масової культури, яка традиційно асоціюється з індустріальним виробництвом культурних продуктів, популярна культура передбачає більш активну участь аудиторії у створенні, інтерпретації та поширенні культурного контенту.

Одним із найвідоміших дослідників популярної культури є Д. Сторі. У праці «Теорія культури та масова культура. Вступний курс» він зазначає, що популярна культура є важливою сферою формування соціальних смислів, ідентичності та стилю життя [14]. Через популярну культуру люди засвоюють моделі поведінки, культурні символи та цінності, а також формують уявлення про престиж, успіх і соціальний статус.

Особливого значення популярна культура набуває в молодіжному середовищі. Саме через популярну музику, кіно, серіали, соціальні мережі та цифрові платформи молодь долучається до глобальних культурних процесів, формує власні культурні вподобання та вибудовує моделі повсякденної поведінки. У сучасному суспільстві межі між масовою та популярною культурою дедалі більше стираються, оскільки цифрові технології створюють умови для активної участі користувачів у культурному виробництві та поширенні контенту.

Отже, масова та популярна культура виступають взаємопов'язаними категоріями, що дозволяють досліджувати процеси виробництва, поширення та споживання культурних смислів у сучасному суспільстві. У межах даного дослідження масова культура розглядається як система культурних продуктів і практик, що поширюються через традиційні та цифрові медіа та впливають на формування стилю життя, цінностей і поведінкових моделей української молоді.

Одним із ключових понять даного дослідження є поняття «стиль життя». У сучасній соціології стиль життя розглядається як сукупність повсякденних практик, моделей поведінки, способів споживання, форм дозвілля та соціальної взаємодії, які характеризують окрему особу або певну соціальну групу. Стиль життя відображає не лише індивідуальні вподобання людини, а й особливості її соціального становища, систему цінностей, культурні орієнтації та характер взаємодії з навколишнім соціальним середовищем.

На думку П. Бурдьє, стиль життя формується під впливом соціальної структури суспільства і водночас виступає засобом соціальної диференціації [15]. Через повсякденні практики, смаки, культурні вподобання, способи проведення дозвілля та споживання культурних продуктів люди демонструють свою належність до певних соціальних груп. Таким чином, стиль життя є не лише індивідуальною характеристикою особистості, а й важливим механізмом відтворення соціальних відмінностей.

Особливе значення у концепції П. Бурдьє має поняття культурного капіталу, під яким розуміється сукупність знань, навичок, культурних компетентностей та символічних ресурсів, що визначають можливості людини у соціальному просторі. Дослідник наголошує, що саме культурний капітал значною мірою впливає на формування стилю життя, визначаючи культурні смаки, освітні орієнтації, споживчі практики та моделі поведінки [16].

Для сучасної молоді значення культурного капіталу набуває нових форм. Поряд із традиційними джерелами культурного досвіду дедалі більшого впливу набувають цифрові медіа, соціальні мережі та онлайн-платформи. Молоді люди формують власні культурні вподобання не лише через сім'ю, освіту чи безпосереднє соціальне оточення, а й через взаємодію з цифровим інформаційним середовищем. У результаті стиль життя молоді дедалі більше визначається поєднанням офлайн- та онлайн-практик.

Зазначимо, що З. Бауман підкреслював, що сучасне суспільство характеризується високим рівнем динамічності та невизначеності. У цих умовах стиль життя набуває «плинного» характеру: людина може змінювати свої культурні вподобання, способи самопрезентації та моделі поведінки залежно від соціального контексту та актуальних культурних трендів. Особливо помітно ці процеси проявляються серед молоді, яка є найбільш чутливою до соціокультурних змін.

У контексті даного дослідження стиль життя української молоді доцільно розглядати як динамічну систему повсякденних практик, культурних уподобань, способів комунікації та моделей поведінки, що формується під впливом соціального середовища, масової культури та цифрових технологій. Такий підхід дозволяє комплексно аналізувати взаємозв'язок між культурними процесами та трансформацією молодіжних практик у сучасному суспільстві.

Стиль життя є важливою соціологічною категорією, яка відображає особливості повсякденного життя людини та її взаємодії з соціальним і культурним середовищем. У сучасних умовах він формується під впливом широкого кола

чинників, серед яких особливе місце посідають масова культура, цифрові медіа та соціальні мережі. Саме через стиль життя найбільш повно проявляється вплив масової культури на молодь, що зумовлює важливість його дослідження в межах даної роботи. Важливою категорією даного дослідження є поняття «молодь». У сучасній соціології молодь розглядається як специфічна соціально-демографічна група, яка характеризується особливостями соціального становища, системою цінностей, поведінковими моделями та процесом соціалізації. Молодь перебуває на етапі активного формування особистісної та соціальної ідентичності, професійного самовизначення, засвоєння соціальних ролей та інтеграції в суспільство [17].

У сучасних умовах молодь виступає не лише об'єктом соціального впливу, але й активним суб'єктом культурних та соціальних змін. Розвиток цифрових технологій і соціальних мереж значно розширив можливості молодих людей у сфері комунікації, самопрезентації та створення культурного контенту. Соціальні мережі, TikTok, YouTube, Instagram та інші цифрові платформи дозволяють молоді не лише споживати інформацію, але й активно брати участь у формуванні інформаційного простору, створювати власні культурні продукти та впливати на суспільні тенденції.

Тісно пов'язаним із поняттям молоді є поняття «молодіжна культура». У соціології молодіжна культура розглядається як сукупність цінностей, норм, символів, стилів поведінки, форм комунікації та культурних практик, характерних для молодого покоління. Молодіжна культура відображає специфіку життєвого досвіду молоді, її прагнення до самовираження, пошуку власної ідентичності та освоєння нових соціальних ролей.

Дослідники молодіжної культури підкреслюють, що її формування відбувається під впливом широкого кола чинників, серед яких особливе місце посідають масові медіа, соціальні мережі, музична культура, мода, цифрові технології та глобальні культурні тренди. Молодіжна культура є динамічною та постійно трансформується відповідно до змін соціального середовища,

технологічного розвитку та культурних процесів. У сучасному суспільстві вона дедалі більше набуває мережевого характеру та формується в умовах цифрової комунікації.

Однією з важливих форм молодіжної культури є субкультура. Значний внесок у її дослідження зробив Д. Хебідж. У праці «Субкультура: значення стилю» він визначає субкультуру як систему символів, стилів та поведінкових практик, через які молоді люди виражають власну ідентичність та соціальну позицію.

На думку Д. Хебдіджа, субкультури виникають як форма символічного самовираження та певною мірою як реакція на домінуючу культуру. Вони мають власні стилі одягу, музичні вподобання, способи комунікації та систему цінностей. Через субкультурні практики молодь прагне підкреслити власну унікальність та відмежуватися від усталених соціальних норм [18].

У сучасному цифровому суспільстві молодіжні субкультури набувають нових форм існування. Якщо раніше вони формувалися переважно в локальних спільнотах, то сьогодні дедалі більше функціонують у цифровому середовищі. Соціальні мережі, форуми, стримінгові сервіси та відеоплатформи створюють умови для виникнення віртуальних спільнот, які об'єднують молодь навколо спільних інтересів, музичних стилів, модних тенденцій або форм дозвілля.

Особливо помітно ці процеси проявляються на платформах TikTok та YouTube. Тут молоді люди не лише споживають контент, а й створюють власні культурні продукти, формують тренди, поширюють нові стилі поведінки та впливають на культурні орієнтації своїх однолітків. У результаті цифрове середовище стає одним із головних просторів функціонування сучасної молодіжної культури.

Отже, молодь є важливим суб'єктом соціокультурних змін, а молодіжна культура виступає специфічною системою цінностей, норм та культурних практик, що формується під впливом соціального середовища, масової культури та цифрових технологій. У сучасному суспільстві молодіжна культура дедалі більше

інтегрується у цифровий простір, а соціальні мережі стають важливими інститутами соціалізації та формування стилю життя молодих людей.

Важливою категорією даного дослідження є поняття «соціалізація». У соціології соціалізація розглядається як процес засвоєння індивідом соціальних норм, цінностей, моделей поведінки та культурних зразків, необхідних для повноцінного функціонування в суспільстві. У процесі соціалізації людина набуває соціального досвіду, формує систему цінностей, опановує соціальні ролі та інтегрується в різні соціальні спільноти [19].

Тісно пов'язаним із поняттям соціалізації є поняття «культурні практики». У соціології культурні практики розглядаються як форми повсякденної діяльності, пов'язані зі споживанням культури, дозвіллям, комунікацією, стилем життя та самопрезентацією. Через культурні практики індивіди реалізують власні цінності, демонструють соціальну належність та конструюють свою ідентичність.

Важливий внесок у дослідження культурних практик зробив П. Бурд’є. У праці «Розрізнення: Соціальна критика судження смаку» він підкреслює, що культурні практики є важливим механізмом соціальної диференціації. На думку дослідника, способи проведення дозвілля, культурні вподобання, споживання мистецтва, музики чи медіаконтенту відображають соціальне становище людини та обсяг її культурного капіталу.

У сучасному суспільстві культурні практики молоді зазнають суттєвих трансформацій під впливом цифрових технологій. Традиційні форми культурного споживання дедалі більше доповнюються цифровими практиками, пов'язаними з використанням соціальних мереж, онлайн-комунікацією, переглядом відеоконтенту та створенням власних медіапродуктів. Молодь виступає не лише споживачем культурних продуктів, а й активним учасником процесу їх виробництва та поширення.

У контексті даного дослідження культурні практики молоді охоплюють медіаспоживання, цифрову комунікацію, музичні вподобання, мовні практики,

модні тенденції, форми дозвілля та способи самопрезентації в цифровому середовищі. Саме через культурні практики найбільш повно проявляється вплив масової культури на стиль життя молодого покоління.

Отже, соціалізація та культурні практики виступають взаємопов'язаними категоріями, що дозволяють пояснити механізми формування цінностей, поведінки та стилю життя молоді. У сучасних умовах ці процеси дедалі більше відбуваються в цифровому середовищі, що зумовлює необхідність аналізу медіакультури, цифрової культури та соціальних мереж як важливих чинників соціокультурних трансформацій.

Отже, основні поняття та категорії дослідження утворюють цілісну теоретичну систему, яка дозволяє комплексно аналізувати вплив масової культури на стиль життя української молоді. Центральними категоріями виступають масова культура, популярна культура, стиль життя, молодь, молодіжна культура, соціалізація, культурні практики, медіакультура, цифрова культура та соціальні мережі. Кожне з цих понять відображає окремий аспект соціокультурної реальності, проте в сучасному суспільстві вони функціонують у тісному взаємозв'язку та взаємно обумовлюють одне одного.

Проведений аналіз свідчить, що масова культура в умовах цифровізації виходить за межі традиційного розуміння як сукупності культурних продуктів, призначених для широкої аудиторії. Вона дедалі більше набуває рис відкритого комунікативного простору, у якому молодь виступає не лише споживачем, а й активним творцем культурних смислів. Стиль життя, своєю чергою, розглядається не як сукупність окремих поведінкових характеристик, а як складна система повсякденних практик, що формується під впливом соціального середовища, культурних цінностей та цифрових технологій.

Особливого значення в сучасних умовах набувають процеси соціалізації та формування культурних практик молоді, які дедалі більше відбуваються в цифровому середовищі. Соціальні мережі, відеоплатформи та інші цифрові медіа

перетворюються на важливих агентів соціалізації, впливаючи на систему цінностей, способи комунікації, моделі поведінки та форми самопрезентації молодих людей. Унаслідок цього медіакультура та цифрова культура стають невід'ємними складовими сучасного молодіжного стилю життя.

Таким чином, дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді потребує використання комплексного підходу, який враховує взаємодію культурних, соціальних та медіакомунікаційних чинників. Саме тому подальший аналіз доцільно здійснювати крізь призму сучасних методологічних підходів соціології, що дозволяють пояснити механізми впливу масової культури на формування цінностей, культурних практик та стилю життя молодого покоління. Це зумовлює необхідність звернення до методологічних засад дослідження, які будуть розглянуті в наступному підрозділі роботи.

1.3. Методологічні підходи дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді

Одним із базових методологічних підходів у дослідженні впливу масової культури на стиль життя молоді є соціологічний підхід, який дозволяє розглядати масову культуру як складний соціальний феномен, що функціонує в системі суспільних відносин та впливає на процеси соціалізації, формування цінностей, моделей поведінки й повсякденних практик молодого покоління. У межах цього підходу масова культура аналізується не лише як сукупність культурних продуктів, а як соціальний інститут, пов'язаний із виробництвом, поширенням та споживанням культурних смислів.

Теоретичне підґрунтя соціологічного підходу становлять праці класиків та сучасних дослідників соціології культури. Зокрема, Е. Гідденс розглядає культуру як важливий елемент соціальної системи, через який відбувається передача соціальних норм, цінностей та моделей поведінки [12]. На думку дослідника, масова культура та засоби масової комунікації відіграють важливу роль у процесі

соціалізації молоді, оскільки саме через них молоді люди засвоюють соціальні ролі, формують світогляд та набувають досвіду соціальної взаємодії.

Подібної позиції дотримується Н. Смелзер підкреслює, що культура виступає одним із механізмів соціальної інтеграції та забезпечує відтворення соціального порядку [13]. Масова культура, на його думку, є важливим елементом соціальної системи, який впливає на формування колективних уявлень, норм поведінки та соціальних очікувань.

Важливе місце у методології дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді посідає структурно-функціональний підхід, який дозволяє розглядати суспільство як цілісну систему взаємопов'язаних елементів, кожен із яких виконує певні функції, спрямовані на забезпечення стабільності та відтворення соціального порядку. У межах цього підходу масова культура аналізується як важливий соціальний інститут, що бере участь у процесах соціалізації, інтеграції, комунікації та регуляції суспільних відносин.

Теоретичні засади структурно-функціонального підходу були закладені в працях Е. Дюркгеймом та Т. Парсонсом. Е. Дюркгейм розглядав культуру як один із ключових механізмів забезпечення соціальної солідарності та підтримання колективної свідомості. У працях «Про подіс суспільної праці» та «Правила соціологічного методу» він наголошував, що суспільство функціонує завдяки існуванню спільних цінностей, норм та уявлень, які забезпечують інтеграцію індивідів у соціальне середовище [20; 21].

У сучасних умовах значну частину цих функцій виконує масова культура. Через систему медіа, соціальних мереж, музики, кіно та цифрового контенту молодь засвоює культурні зразки, соціальні норми та моделі поведінки. Масова культура сприяє формуванню колективних уявлень про успіх, престиж, соціально схвалювані способи життя та культурні цінності, забезпечуючи тим самим соціальну інтеграцію молодого покоління.

У контексті даного дослідження структурно-функціональний підхід дозволяє розглядати масову культуру як інститут, що виконує низку взаємопов'язаних функцій.

По-перше, соціалізаційну функцію, оскільки через культурні продукти молодь засвоює соціальні норми, цінності та поведінкові моделі. Особливе значення у сучасних умовах мають цифрові медіа та соціальні мережі, які дедалі частіше виступають агентами соціалізації поряд із сім'єю та освітніми інституціями.

По-друге, інтеграційну функцію, яка полягає у формуванні спільного культурного простору та забезпеченні відчуття належності до певної соціальної спільноти. Молодіжні тренди, музичні вподобання, популярні блогери та цифрові спільноти сприяють виникненню нових форм соціальної солідарності та культурної єдності.

По-третє, комунікативну функцію, яка реалізується через систему масових комунікацій та цифрових платформ. Соціальні мережі забезпечують швидке поширення інформації, сприяють обміну культурними смислами та створюють нові можливості для соціальної взаємодії молоді.

По-четверте, регулятивну функцію, оскільки масова культура формує уявлення про соціально прийнятні моделі поведінки, зовнішній вигляд, способи проведення дозвілля та життєві стратегії. Через механізми суспільного схвалення чи осуду медіа та популярна культура здійснюють непрямий вплив на поведінку молодих людей.

В умовах цифровізації ці функції зазнають суттєвих змін. Соціальні мережі, відеоплатформи та стримінгові сервіси не лише транслюють культурні зразки, а й створюють умови для активної участі молоді у виробництві та поширенні контенту. У результаті масова культура перестає бути одностороннім процесом впливу та перетворюється на простір взаємодії між виробниками і споживачами культурних продуктів.

Таким чином, структурно-функціональний підхід дозволяє розглядати масову культуру як важливий елемент соціальної системи, що виконує соціалізаційну, інтеграційну, комунікативну та регулятивну функції. Його використання у межах даного дослідження дає можливість проаналізувати механізми впливу масової культури на формування стилю життя молоді, а також визначити роль медіа та цифрових технологій у трансформації молодіжних культурних практик.

Важливе місце у методології дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді посідає діяльнісний підхід, який акцентує увагу на активній ролі людини у формуванні соціальної реальності. На відміну від підходів, що розглядають особистість переважно як об'єкт впливу соціальних структур або культурних інститутів, діяльнісний підхід виходить із того, що людина є активним суб'єктом соціальної взаємодії, здатним самостійно конструювати власні життєві стратегії, культурні практики та моделі поведінки.

На думку А. Турена, молодь є одним із найактивніших соціальних акторів сучасності, оскільки вона швидше за інші соціальні групи адаптується до нових технологій, культурних змін та інформаційних процесів [22]. Молоді люди не лише споживають культурні продукти, але й активно беруть участь у їх створенні, поширенні та переосмисленні. Саме тому вплив масової культури на молодь не може розглядатися як односторонній процес, адже молоде покоління виступає повноправним учасником культурного виробництва.

Суттєво розширити можливості діяльнісного підходу дозволяють ідеї французького дослідника М. Серто, викладені у праці «Винайдення повсякденності». На відміну від традиційних підходів до культури, де основна увага приділяється виробництву культурних продуктів, де Серто зосереджується на тому, яким чином люди використовують ці продукти у повсякденному житті [23].

Ідеї де М. Серто мають особливе значення для дослідження сучасної молоді, оскільки дозволяють пояснити механізми взаємодії молодих людей із цифровою культурою. Молодь не просто переглядає відео, слухає музику чи споживає

інформацію, а активно використовує цифрові платформи для створення власного контенту, формування спільнот та конструювання особистої ідентичності. У результаті цифрові практики стають важливою складовою стилю життя молодого покоління.

Особливого значення діяльнісний підхід набуває в умовах розвитку соціальних мереж та відеоплатформ. TikTok, YouTube, Instagram та інші цифрові сервіси створюють умови, за яких молодь виступає не лише споживачем, але й виробником культурного контенту. Молоді люди створюють відео, поширюють культурні тренди, формують нові мовні практики та впливають на розвиток масової культури. Таким чином, сучасна молодь є активним учасником культурних процесів, а не лише об'єктом впливу медіа.

Діяльнісний підхід дозволяє розглядати стиль життя молоді як результат активної взаємодії особистості з соціальним та культурним середовищем. У межах цього підходу стиль життя формується через систему повсякденних практик, які охоплюють споживання інформації, культурні вподобання, комунікацію, цифрову активність та способи самореалізації. Саме тому діяльнісний підхід є важливою складовою методології даного дослідження та дозволяє глибше зрозуміти механізми впливу масової культури на повсякденне життя української молоді.

Важливе місце в методології дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді посідає соціокультурний підхід, який дозволяє аналізувати соціальні процеси у взаємозв'язку з культурними явищами, цінностями та символічними системами. У межах цього підходу культура розглядається не як окрема сфера суспільного життя, а як чинник, що визначає особливості соціальної поведінки, формування ідентичності, культурних практик та стилю життя особистості.

Особливе значення для даного дослідження має положення Бурдьє про те, що стиль життя є відображенням соціальної позиції людини та формується через систему культурних практик. Молодь, взаємодіючи з масовою культурою, соціальними мережами та цифровими медіа, формує власні культурні смаки,

способи самопрезентації та поведінкові моделі. Таким чином, стиль життя виступає не лише індивідуальною характеристикою особистості, але й соціокультурним феноменом, який відображає особливості сучасного суспільства.

Особливого значення соціокультурний підхід набуває при дослідженні впливу соціальних мереж на молодіжний стиль життя. Цифрові платформи не лише поширюють культурні зразки, а й створюють умови для їхнього переосмислення та адаптації до потреб молодого покоління. Молодь виступає активним учасником культурного виробництва, формуючи нові тренди, символи та культурні практики.

Таким чином, соціокультурний підхід дозволяє комплексно аналізувати взаємозв'язок між культурою та соціальними процесами, досліджувати механізми формування стилю життя молоді та визначати роль масової культури в трансформації молодіжних цінностей і поведінкових моделей. Використання цього підходу у межах даного дослідження створює можливість глибше зрозуміти особливості сучасного молодіжного середовища та специфіку його розвитку в умовах цифрового суспільства.

Важливе місце у методології дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді посідає комунікативний підхід, який дозволяє аналізувати культуру через процеси створення, передачі та сприйняття інформації. У межах цього підходу масова культура розглядається як система комунікацій, що забезпечує циркуляцію символів, цінностей та соціальних смислів у суспільстві. Особливого значення комунікативний підхід набуває в умовах цифровізації, коли медіа та соціальні мережі стають провідними каналами соціальної взаємодії та культурного обміну.

Особливе значення для даного дослідження має теза М.Кастельса про те, що мережеві комунікації змінюють механізми формування ідентичності. Молоді люди дедалі частіше конструюють власний образ через соціальні мережі, формують цифрові спільноти та вибудовують соціальні зв'язки у віртуальному просторі.

Унаслідок цього цифрове середовище стає важливим чинником формування стилю життя та культурних практик молоді.

На думку Г. Дженкінса, сучасна молодь є не лише споживачем культурних продуктів, а й їхнім безпосереднім творцем. Соціальні мережі, відеоплатформи та стримінгові сервіси дозволяють молодим людям створювати власні відео, формувати нові культурні тренди, брати участь у цифрових спільнотах та впливати на інформаційний простір. У результаті формується новий тип культури, заснований на взаємодії, співтворчості та активній участі користувачів.

Ідеї Г. Дженкінса мають особливе значення для аналізу сучасних цифрових платформ, зокрема TikTok та YouTube Shorts. Ці сервіси створюють умови, за яких молодь виступає одночасно споживачем і виробником контенту, активно бере участь у формуванні культурних трендів та впливає на поширення нових моделей поведінки. Таким чином, цифрове середовище перетворюється на важливий простір соціалізації та формування стилю життя молодого покоління [10].

Важливе місце у методології дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді посідає постмодерністський підхід, який дозволяє аналізувати сучасне суспільство як простір множинних смислів, символів та культурних практик. У межах цього підходу особлива увага приділяється процесам трансформації соціальної реальності під впливом медіа, розвитку культури споживання та зміні механізмів формування особистої ідентичності. Постмодерністський підхід дає змогу пояснити особливості функціонування масової культури в умовах цифрового суспільства та визначити її вплив на стиль життя молодого покоління.

На думку Ж. Бодріяра, масова культура функціонує як система виробництва символічних значень, що формують уявлення про престиж, успіх, красу та соціальний статус. Людина дедалі частіше взаємодіє не з реальною дійсністю, а з її медійними репрезентаціями, які дослідник називає симулякрами. Симулякри являють собою образи та знаки, що існують самостійно й не мають безпосереднього

зв'язку з реальністю. Унаслідок цього формується новий тип соціальної реальності – гіперреальність, у якій межі між реальним і символічним стають дедалі менш помітними.

Таким чином, постмодерністський підхід суттєво розширює можливості дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді. Концепції Ж. Бодріяра та З. Баумана [6; 8] дозволяють пояснити трансформацію культурних практик, особливості цифрової самопрезентації та зміну механізмів формування ідентичності в умовах сучасного інформаційного суспільства. Використання цього підходу у межах даного дослідження сприяє глибшому розумінню соціокультурних процесів, що визначають стиль життя української молоді в умовах цифрової епохи.

Вибір методології емпіричного дослідження визначається метою та завданнями роботи, що полягають у виявленні особливостей впливу масової культури на стиль життя української молоді в умовах цифровізації суспільства. З огляду на те, що сучасна молодіжна культура значною мірою функціонує в медіапросторі, а культурні смисли, цінності та поведінкові моделі активно репрезентуються через цифрові платформи, доцільним є використання методів аналізу медіаконтенту, які дозволяють дослідити особливості його змісту, структури та впливу на молодіжну аудиторію.

Одним із найбільш поширених методів дослідження комунікативних процесів у соціології є контент-аналіз [24]. Його застосування дає можливість систематично досліджувати тексти, аудіовізуальні матеріали, повідомлення засобів масової інформації та цифровий контент з метою виявлення змістових характеристик, домінуючих тем, ціннісних орієнтацій та особливостей репрезентації соціальних явищ.

Особливого значення контент-аналіз набуває в умовах розвитку цифрових медіа. Соціальні мережі та відеоплатформи стали важливими каналами поширення масової культури, а молодь – однією з найактивніших категорій їх користувачів. У сучасному цифровому середовищі культурні зразки поширюються не лише через

традиційні засоби масової інформації, але й через короткі відеоформати, меми, блогерський контент, стримінгові сервіси та інші форми цифрової комунікації.

Отже, методологічною основою дослідження впливу масової культури на стиль життя молоді виступає комплекс взаємодоповнювальних підходів, кожен із яких дозволяє розкрити окремі аспекти досліджуваної проблеми. Соціологічний підхід забезпечує аналіз масової культури як соціального феномену, структурно-функціональний – дає можливість визначити її функції в суспільстві, діяльнісний – акцентує увагу на активній ролі молоді у створенні та поширенні культурних смислів, а соціокультурний підхід дозволяє дослідити взаємозв'язок культури, стилю життя та культурних практик.

Водночас комунікативний та постмодерністський підходи створюють теоретичне підґрунтя для аналізу цифрового середовища як важливого простору функціонування сучасної масової культури. Вони дають змогу пояснити особливості мережевих комунікацій, трансформацію молодіжної ідентичності та вплив медіа на формування стилю життя в умовах інформаційного суспільства.

Поєднання зазначених методологічних підходів із методом контент-аналізу забезпечує комплексне дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді та створює необхідне підґрунтя для переходу до емпіричної частини роботи, у якій буде здійснено аналіз репрезентації молодіжного стилю життя в сучасному цифровому медіапросторі.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

2.1. Специфіка українська молодь та її стилю життя

Українська молодь у сучасному суспільстві виступає однією з найбільш динамічних соціально-демографічних груп, яка активно реагує на політичні, економічні, культурні та технологічні трансформації. Саме молодіжне середовище є найбільш чутливим до змін у системі соціальних цінностей, розвитку цифрових технологій, впливу масової культури та глобалізаційних процесів. У сучасних умовах молодь не лише адаптується до суспільних змін, а й виступає активним суб'єктом формування нових культурних практик, моделей поведінки та стилю життя.

У соціології молодь традиційно розглядається як особлива соціально-демографічна група, яка перебуває у процесі соціального становлення, формування системи цінностей, професійної та соціальної самоідентифікації. Молодий вік характеризується високим рівнем соціальної мобільності, відкритістю до інновацій, активним пошуком власної ідентичності та стилю життя, а також значною сприйнятливістю до культурних і соціальних впливів. Саме тому молодь часто виступає індикатором соціальних змін та одним із головних агентів суспільних трансформацій.

Нормативно-правове визначення молоді в Україні закріплено у Законі України «Про основні засади молодіжної політики» [25], відповідно до якого до молоді належать громадяни віком від 14 до 35 років. Такий віковий діапазон охоплює декілька важливих етапів життєвого циклу особистості: підлітковий період, здобуття освіти, початок професійної діяльності, створення сім'ї та інтеграцію в соціальну структуру суспільства. Молодь не є однорідною групою,

оскільки відрізняється за соціальним статусом, освітнім рівнем, місцем проживання, ціннісними орієнтаціями та життєвими стратегіями.

Таким чином, українська молодь являє собою складну та динамічну соціально-демографічну групу, яка формується під впливом сучасних соціокультурних трансформацій, цифровізації та глобалізаційних процесів. Високий рівень соціальної мобільності, відкритість до інновацій та активне залучення до цифрового середовища визначають особливості молодіжного способу життя та створюють передумови для подальшого аналізу процесів цифровізації молодіжного середовища, ролі медіа та соціальних мереж у формуванні сучасної молодіжної культури.

Однією з визначальних характеристик сучасної української молоді є високий рівень цифровізації її життєвого простору. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поширення мережі Інтернет та активне використання соціальних мереж суттєво змінили способи комунікації, організації дозвілля, споживання інформації та формування культурних практик молодих людей. У сучасному суспільстві цифрове середовище стає не лише технологічною інфраструктурою, а й важливим соціокультурним простором, у межах якого відбувається соціалізація, конструювання ідентичності та формування стилю життя молоді.

Особливістю сучасної української молоді є те, що її становлення відбувається в умовах постіндустріального та інформаційного суспільства, де інформація та знання виступають стратегічними ресурсами соціального розвитку. Інформаційні технології, соціальні мережі та цифрові медіа стали невід'ємною частиною повсякденного життя молодих людей. Саме через цифровий простір молодь отримує інформацію, підтримує соціальні зв'язки, формує власні цінності та здійснює культурне споживання.

На думку Е. Гідденса, медіа не лише передають інформацію, а й формують уявлення про соціальну реальність, впливають на систему цінностей та визначають моделі поведінки. Молодь, перебуваючи в умовах постійного інформаційного

потоку, засвоює культурні зразки, соціальні норми та способи самопрезентації, що поширюються через цифрові канали комунікації. Унаслідок цього соціалізація молодого покоління дедалі більше набуває медіатизованого характеру.

М. Кастельс підкреслює, що цифрові комунікації докорінно змінюють способи соціальної взаємодії. Молодь є найбільш активним учасником мережевого суспільства, оскільки саме вона найшвидше адаптується до нових технологій та інтегрується у цифровий простір. Інтернет і соціальні мережі стають важливими середовищами соціалізації, формування культурних практик та розвитку молодіжних спільнот. У результаті цифрове середовище суттєво впливає на стиль життя молоді, визначаючи її способи комунікації, дозвілля та самовираження [9].

Особливого значення у сучасному молодіжному середовищі набувають соціальні мережі. Вони виконують не лише комунікативну функцію, але й формують стиль життя, систему цінностей та культурні орієнтації молодих людей. Через цифрові платформи молодь споживає культурний контент, створює власний медіапродукт, поширює інформацію, формує особистий імідж та підтримує соціальні зв'язки. Соціальні мережі стають важливими агентами соціалізації та одним із головних механізмів інтеграції молоді в сучасний соціокультурний простір.

Важливий внесок у дослідження цифрових медіа зробив Г. Дженкінс [10]. У праці «Конвергентна культура: зіткнення старих і нових медіа» він запропонував концепцію культури участі (participatory culture), відповідно до якої сучасна молодь перестає бути лише пасивним споживачем інформації. Молоді люди активно створюють цифровий контент, беруть участь у мережевих спільнотах, формують нові культурні тренди та впливають на розвиток масової культури.

Ідеї Г. Дженкінса є особливо актуальними для аналізу сучасних цифрових платформ, насамперед TikTok та YouTube Shorts. Ці сервіси поєднують розважальну, комунікативну та соціалізаційну функції, створюючи умови для активної участі молоді у виробництві й поширенні культурного контенту. Молоді

люди не лише переглядають відео, а й самостійно створюють контент, беруть участь у формуванні цифрових спільнот та впливають на культурні тенденції. Саме тому TikTok та YouTube Shorts становлять значний інтерес для соціологічного аналізу впливу масової культури на стиль життя молоді.

Таким чином, цифровізація молодіжного середовища є однією з найважливіших тенденцій розвитку сучасного українського суспільства. Цифрові медіа та соціальні мережі суттєво трансформують процеси соціалізації, формування цінностей, культурних практик та стилю життя молоді. У цих умовах молодь виступає не лише об'єктом впливу цифрової культури, а й активним суб'єктом створення нового інформаційного та культурного простору, що зумовлює необхідність подальшого аналізу молодіжної культури та особливостей молодіжного стилю життя.

Молодіжна культура є важливою складовою сучасного соціокультурного простору та виступає одним із основних чинників формування стилю життя молодих людей. Вона являє собою систему цінностей, норм, символів, моделей поведінки та культурних практик, характерних для молодого покоління, які відображають особливості його соціального становища, світогляду та способів взаємодії із суспільством. Молодіжна культура формується під впливом багатьох чинників, серед яких особливе місце посідають масова культура, цифрові технології, соціальні мережі та глобальні інформаційні процеси.

У сучасній соціології молодіжна культура розглядається як динамічний феномен, що постійно трансформується відповідно до соціальних змін та розвитку комунікаційних технологій. Молодь виступає не лише споживачем культурних продуктів, але й активним суб'єктом культурного виробництва, створюючи нові форми комунікації, моделі поведінки та стилі життя. У зв'язку з цим дослідження молодіжної культури нерозривно пов'язане з аналізом культурних практик та повсякденного життя молодих людей.

Особливого значення концепція П. Бурдьє набуває в умовах цифровізації суспільства. Сьогодні культурний капітал дедалі частіше реалізується через цифрові практики: активність у соціальних мережах, створення медіаконтенту, участь у мережевих спільнотах, використання цифрових сервісів та платформ. Унаслідок цього стиль життя молоді значною мірою формується під впливом цифрової культури та масових комунікацій.

Суттєвий вплив на молодіжну культуру та стиль життя сьогодні здійснює масова культура, яка через систему медіа та цифрових платформ формує культурні стандарти, моделі поведінки та ціннісні орієнтації молодих людей. Соціальні мережі, музичні сервіси, відеоплатформи та цифрові медіа створюють нові можливості для комунікації, самопрезентації та культурного споживання. Молодь активно інтегрує ці практики у повсякденне життя, що зумовлює трансформацію традиційних моделей соціальної взаємодії та появу нових стилів життя.

Таким чином, молодіжна культура та стиль життя є складними соціокультурними феноменами, що формуються під впливом масової культури, цифрових технологій та процесів глобалізації. Молодь виступає не лише споживачем культурних продуктів, але й активним суб'єктом культурного виробництва, який створює нові форми комунікації, культурні практики та моделі поведінки. У сучасних умовах стиль життя молодих людей дедалі більше визначається цифровим середовищем, що зумовлює необхідність аналізу особливостей розвитку української молоді в умовах війни та пов'язаних із нею соціокультурних трансформацій.

Повномасштабна війна, розв'язана російською федерацією проти України у 2022 році, стала одним із найпотужніших чинників соціальних трансформацій сучасного українського суспільства. Особливо відчутним її вплив виявився для молоді, яка одночасно виступає найбільш адаптивною до змін соціальною групою та однією з найуразливіших до соціально-економічних, психологічних і культурних наслідків воєнних дій. Війна суттєво змінила умови соціалізації молодого

покоління, трансформувала систему цінностей, культурні орієнтації, життєві стратегії та стиль життя молодих людей.

У сучасній українській соціології проблематика війни активно розробляється представниками соціології війни, серед яких важливе місце посідає І.Рущенко. У своїх працях дослідник наголошує, що війна є не лише військово-політичним явищем, а й складним соціальним процесом, який впливає на всі сфери суспільного життя. Вона змінює систему соціальних відносин, механізми соціальної взаємодії, колективні уявлення та цінності, а також формує нові моделі поведінки та соціальні практики [26].

На думку І. Рущенка, війна виступає потужним чинником консолідації суспільства та водночас каталізатором соціальних змін. Молодь у цих умовах стає одним із головних суб'єктів суспільних трансформацій, оскільки швидко адаптується до нових соціальних реалій, активно включається у волонтерську діяльність, цифровий активізм та громадські ініціативи. У результаті відбувається формування нових моделей громадянської поведінки та переосмислення життєвих пріоритетів.

Важливе значення для розуміння соціокультурних наслідків війни мають праці Н. Костенко [27]. Дослідниця наголошує, що соціальні кризи та масштабні суспільні потрясіння призводять до трансформації символічного простору суспільства, зміни культурних орієнтацій та переоцінки цінностей. В умовах війни відбувається посилення національної ідентичності, зростає значення громадянської відповідальності, солідарності та патріотизму. Ці процеси особливо помітні серед молоді, яка активно інтегрує нові цінності у власний стиль життя та повсякденні практики.

Однією з найважливіших змін, спричинених війною, стала трансформація системи цінностей молодого покоління. За результатами сучасних соціологічних досліджень, для української молоді дедалі більшого значення набувають такі цінності, як безпека, свобода, громадянська відповідальність, взаємодопомога та

національна єдність. Молоді люди демонструють високий рівень патріотизму, активніше беруть участь у суспільному житті та виявляють готовність до громадянської активності.

Війна також сприяла появі нових культурних практик молоді. Однією з найпоширеніших форм соціальної активності стало волонтерство. Молоді люди беруть участь у зборі коштів для Збройних Сил України, допомагають внутрішньо переміщеним особам, долучаються до гуманітарних ініціатив та реалізують соціальні проєкти. Волонтерська діяльність поступово перетворюється не лише на форму громадянської активності, але й на важливу складову молодіжного стилю життя.

Особливого значення в умовах війни набувають такі платформи, як TikTok, YouTube, Instagram та Telegram. Вони використовуються не лише для розваг чи комунікації, але й для поширення суспільно важливої інформації, висвітлення волонтерської діяльності, популяризації патріотичних цінностей та підтримки національної ідентичності. Унаслідок цього цифрове середовище перетворюється на важливий простір соціалізації молоді та формування нових культурних практик.

Водночас війна впливає і на повсякденний стиль життя молодих людей. В умовах невизначеності, постійної загрози та високого рівня соціальної напруги молодь змушена переглядати власні життєві стратегії, адаптуватися до нових умов та переосмислювати життєві пріоритети. Зростає значення психологічної стійкості, соціальної підтримки, гнучкості та здатності до швидкої адаптації.

Попри складні умови, сучасна українська молодь демонструє високий рівень соціальної активності, здатність до самоорганізації та готовність брати участь у суспільних змінах. Війна не лише створила нові виклики для молодого покоління, але й сприяла формуванню нових форм соціальної взаємодії, культурних практик та моделей поведінки, які поступово стають невід'ємною складовою сучасного молодіжного стилю життя.

Таким чином, війна виступає важливим чинником трансформації молодіжного середовища, впливаючи на систему цінностей, культурні орієнтації та стиль життя української молоді. Під її впливом відбувається формування нових моделей соціальної поведінки, посилення громадянської активності та розвиток цифрових культурних практик. Це створює підґрунтя для подальшого аналізу механізмів впливу масової культури на стиль життя молоді та особливостей їх прояву в сучасному українському суспільстві.

Проведений аналіз показав, що важливою тенденцією розвитку сучасного молодіжного середовища є його цифровізація. Інформаційно-комунікаційні технології, соціальні мережі та цифрові медіа суттєво трансформують процеси соціалізації молоді, впливають на формування системи цінностей, моделей поведінки та способів комунікації. Соціальні мережі, відеоплатформи та інші цифрові сервіси стають не лише засобами передачі інформації, а й важливими агентами соціалізації, що формують культурні орієнтації та стиль життя молодих людей.

Особливе місце в житті сучасної молоді посідають молодіжна культура та стиль життя, які формуються під впливом масової культури, цифрових технологій та глобальних соціокультурних процесів. Використання концепції культурного капіталу та стилю життя, розробленої Пьєром Бурдьє, а також ідей Зігмунда Баумана щодо плинності сучасного суспільства дозволяє розглядати молодіжний стиль життя як динамічну систему культурних практик, моделей поведінки та способів самопрезентації, що постійно змінюється під впливом соціального середовища та медіакомунікацій [7; 8].

Встановлено, що в умовах повномасштабної війни українська молодь переживає глибокі соціокультурні трансформації. Війна суттєво вплинула на систему цінностей молодого покоління, сприяла посиленню громадянської активності, розвитку волонтерства та цифрового активізму, а також зумовила появу нових культурних практик. Молоді люди активно використовують цифрові медіа

для комунікації, самоорганізації, поширення суспільно важливої інформації та підтримки соціальних ініціатив, що свідчить про зростання ролі цифрового середовища у формуванні їхнього стилю життя.

Таким чином, українська молодь є не лише об'єктом впливу масової культури, але й активним суб'єктом створення сучасного культурного простору. Масова культура, функціонуючи переважно через систему цифрових медіа та соціальних мереж, справляє суттєвий вплив на цінності, культурні практики, способи комунікації та стиль життя молодого покоління. Це зумовлює необхідність подальшого аналізу механізмів і напрямів впливу масової культури на стиль життя української молоді, що стане предметом розгляду в наступному підрозділі роботи.

2.2. Основні канали поширення масової культури в молодіжному середовищі

У сучасному суспільстві цифрові медіа та соціальні мережі стали провідними каналами поширення масової культури й важливими чинниками формування молодіжного стилю життя. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поширення Інтернету та зростання ролі мобільних платформ суттєво змінили механізми створення, передачі й споживання культурного контенту. Якщо в індустріальному суспільстві основними каналами масової культури були телебачення, радіо, кіно та друковані медіа, то в умовах цифрової доби провідне місце посідають соціальні мережі, відеоплатформи, стримінгові сервіси та месенджери.

Ця трансформація має не лише технологічний, а й соціокультурний характер. Цифрові медіа змінюють способи комунікації, структуру дозвілля, форми самопрезентації, моделі споживання та механізми соціалізації молоді. Через соціальні мережі молоді люди отримують інформацію, підтримують соціальні зв’язки, долучаються до глобальних культурних трендів, створюють власний контент і формують цифрову ідентичність. За даними DataReportal, в Україні на

початку 2025 року було 31,5 млн інтернет-користувачів, а рівень інтернет-проникнення становив 82,4%; також було зафіксовано 21,6 млн. ідентичностей користувачів соціальних медіа, що дорівнювало 56,4% населення. Це підтверджує значущість цифрового простору як середовища сучасної соціальної взаємодії [28].

Теоретичне осмислення ролі медіа у трансформації суспільства пов'язане з працями М. Маклюена. У роботі «Розуміння медіа: зовнішні розширення людини» він сформулював тезу «the medium is the message», наголошуючи, що засіб комунікації впливає не лише на зміст повідомлення, а й на спосіб сприйняття реальності, характер соціальних зв'язків і структуру повсякденного досвіду. З цієї позиції цифрові медіа не є нейтральними каналами передачі інформації: вони формують специфічний тип сприйняття, побудований на швидкості, візуальності, інтерактивності та постійній включеності користувача в інформаційний потік.

У молодіжному середовищі ця особливість проявляється особливо виразно. Соціальні мережі не лише транслюють культурні зразки, а й створюють умови для їх швидкого засвоєння, наслідування та модифікації. Молодь перебуває у стані постійної взаємодії з цифровим контентом, що впливає на мовні практики, музичні вподобання, візуальні стандарти, моделі дозвілля та способи самопрезентації. У наслідок цього масова культура дедалі більше функціонує не як одностороння трансляція культурного продукту, а як інтерактивний процес циркуляції символів, образів і поведінкових моделей [5].

Важливим для розуміння сучасних цифрових медіа є підхід М. Кастельса, який розглядає сучасне суспільство як мережеве. У працях «Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура» він показує, що інформаційні мережі стають базовою формою організації соціальних відносин, економіки, політики та культури. У цьому контексті молодь є однією з найбільш активних груп мережевого суспільства, оскільки саме вона швидко інтегрується в цифрові платформи, використовує їх для комунікації, навчання, дозвілля, самовираження та участі в культурному виробництві.

Соціальні мережі виконують у молодіжному середовищі кілька взаємопов'язаних функцій. По-перше, вони є каналом інформації, через який молодь отримує новини, розважальний контент, освітні матеріали та культурні зразки. По-друге, вони виконують комунікативну функцію, забезпечуючи підтримання соціальних зв'язків і створення онлайн-спільнот. По-третє, соціальні мережі мають соціалізаційне значення, оскільки через них молоді люди засвоюють норми, цінності, моделі поведінки та способи самопрезентації. По-четверте, цифрові платформи виконують культуротворчу функцію, оскільки користувачі не лише споживають готовий контент, а й беруть участь у створенні нових трендів, мемів, візуальних стилів і комунікативних практик [5].

У цьому аспекті важливим є поняття культури участі, запропоноване Г.Дженкінсом у праці «Конвергентна культура: зіткнення старих і нових медіа». Дослідник підкреслює, що сучасна аудиторія вже не може розглядатися лише як пасивний споживач медіаконтенту. Користувачі активно беруть участь у створенні, поширенні й переосмисленні культурних продуктів. Для молоді це означає можливість не лише споживати масову культуру, а й безпосередньо впливати на її зміст через створення відео, коментарі, реакції, меми, участь у флешмобах, трендах і цифрових спільнотах.

Саме тому соціальні мережі сьогодні є не просто каналами поширення масової культури, а повноцінним середовищем формування молодіжного стилю життя. Через TikTok, YouTube, Instagram, Telegram та інші платформи молодь засвоює культурні символи, моделі поведінки, споживчі орієнтації та способи комунікації. Водночас цифрове середовище створює нові можливості для самовираження, соціальної активності й культурної творчості. Український контекст надає цим процесам особливого значення, оскільки після 2022 року цифрові платформи стали також простором громадянської мобілізації, поширення україномовного контенту, волонтерських ініціатив та патріотичних культурних практик.

Отже, цифрові медіа та соціальні мережі виступають основними каналами поширення масової культури в сучасному молодіжному середовищі. Вони забезпечують швидку циркуляцію культурних зразків, формують нові механізми соціалізації, впливають на стиль життя та водночас перетворюють молодь на активного учасника культурного виробництва. Саме ця особливість зумовлює необхідність окремого аналізу TikTok як однієї з найдинамічніших платформ сучасної молодіжної цифрової культури. Серед сучасних цифрових платформ особливе місце у процесі поширення масової культури посідає TikTok, який упродовж останніх років перетворився на один із найпопулярніших соціальних медіа серед молоді. Платформа поєднує функції комунікації, розваги, самопрезентації та культурного виробництва, створюючи унікальне середовище для формування нових соціальних практик і моделей поведінки. У зв'язку з цим TikTok дедалі частіше розглядається не лише як технологічний сервіс, а як важливий соціокультурний феномен, що суттєво впливає на стиль життя молодого покоління.

За даними міжнародних аналітичних досліджень, TikTok є однією з найпопулярніших соціальних платформ серед молоді віком від 16 до 34 років. Високий рівень залученості користувачів, короткий відеоформат та алгоритмічна система рекомендацій забезпечують швидке поширення контенту та створюють умови для формування нових культурних трендів. Особливістю TikTok є те, що популярність контенту визначається не кількістю підписників автора, а реакцією аудиторії та алгоритмами платформи, що робить можливим швидке поширення нових ідей, символів і поведінкових моделей [29].

TikTok є одним із найяскравіших прикладів реалізації культури участі. Користувачі платформи не лише переглядають контент, але й активно створюють власні відео, беруть участь у флешмобах, поширюють тренди, відтворюють популярні формати та адаптують їх до власного досвіду. Унаслідок цього молодь

виступає одночасно виробником і споживачем культурних продуктів, а сама платформа перетворюється на простір колективного культурного творення.

У цьому контексті TikTok можна розглядати як специфічний елемент мережевого суспільства, у межах якого відбувається циркуляція культурних смислів, соціальних норм та поведінкових моделей. Молодь не лише інтегрується в існуючі мережі комунікації, але й активно бере участь у їх створенні та трансформації. Через TikTok молоді люди формують власну цифрову ідентичність, підтримують соціальні зв'язки, засвоюють нові культурні практики та беруть участь у суспільних дискусіях.

Саме алгоритмічна організація платформи робить TikTok одним із найефективніших механізмів поширення масової культури. Молоді люди щоденно взаємодіють із великою кількістю коротких відео, які транслюють певні культурні зразки, норми поведінки, мовні практики, візуальні стандарти та моделі дозвілля. У результаті платформа впливає не лише на інформаційні вподобання користувачів, але й на формування їхнього стилю життя.

Особливого значення TikTok набув у сучасній Україні. Після початку повномасштабної війни платформа стала важливим середовищем поширення україномовного контенту, патріотичних наративів, волонтерських ініціатив та громадянської активності. Українська молодь активно використовує TikTok для висвітлення повсякденного життя, обговорення суспільно важливих проблем, популяризації національної культури та підтримки соціальних ініціатив. Унаслідок цього TikTok перетворився не лише на розважальний сервіс, а й на важливий соціокультурний простір формування цінностей та моделей поведінки молодого покоління.

Вибір TikTok як основного об'єкта емпіричного дослідження обумовлений кількома чинниками. По-перше, платформа є однією з найпопулярніших серед молоді та характеризується високим рівнем залученості користувачів. По-друге, TikTok поєднує функції комунікації, розваги, самопрезентації та культурного

виробництва, що робить його важливим механізмом поширення масової культури. По-третє, алгоритмічна система платформи забезпечує швидке поширення культурних зразків, поведінкових моделей та соціальних трендів, дозволяючи досліджувати процеси формування молодіжного стилю життя в режимі реального часу.

Таким чином, TikTok виступає не лише каналом поширення масової культури, а й важливим соціокультурним середовищем, у межах якого відбувається формування цінностей, культурних практик та стилю життя української молоді. Саме це зумовлює його вибір як центрального об'єкта подальшого емпіричного дослідження.

Важливе місце серед сучасних цифрових платформ, які впливають на формування молодіжної культури та стилю життя, посідає YouTube. Створений як сервіс для обміну відеоматеріалами, він поступово перетворився на глобальний медіапростір, що поєднує інформаційні, освітні, розважальні та комунікативні функції. Сьогодні YouTube є не лише платформою для перегляду відео, а й важливим соціокультурним середовищем, у межах якого відбувається поширення культурних зразків, формування цінностей та створення нових моделей поведінки молоді.

Особливістю YouTube є поєднання традиційних механізмів масової комунікації з принципами інтерактивності та участі користувачів у виробництві контенту. На відміну від класичних засобів масової інформації, де аудиторія виступає переважно пасивним споживачем інформації, YouTube надає можливість кожному користувачу створювати власний контент, взаємодіяти з іншими учасниками платформи та впливати на формування інформаційного порядку денного.

Важливу роль у функціонуванні YouTube відіграють блогери та інфлюенсери, які виступають своєрідними лідерами громадської думки у цифровому середовищі. Їхній вплив поширюється не лише на сферу розваг, але й на формування цінностей,

споживчих практик та моделей поведінки молоді. Блогери часто стають для молодих людей джерелом інформації, прикладом для наслідування та орієнтиром у питаннях стилю життя, освіти, дозвілля та громадянської активності.

Дослідження цифрової популярності та інфлюенсерської культури активно розвиває К.Абідін. У своїх працях вона зазначає, що популярність у цифровому середовищі поступово перетворюється на специфічну форму соціального та символічного капіталу. Інфлюенсери впливають на формування культурних трендів, визначають стандарти поведінки та беруть участь у створенні нових моделей самопрезентації молоді [30].

Сучасне молодіжне середовище України формується під впливом двох взаємопов'язаних процесів: глобалізації масової культури та розвитку локальних культурних практик, обумовлених особливостями українського суспільства. Цифрові медіа та соціальні мережі значно посилили взаємодію між глобальним і локальним культурними просторами, створивши умови для швидкого поширення міжнародних культурних трендів і водночас для активного розвитку національного культурного контенту.

Глобалізація масової культури супроводжується інтенсифікацією міжнародних інформаційних потоків та уніфікацією окремих культурних практик. Молодь активно інтегрується у світовий інформаційний простір, використовуючи однакові цифрові платформи, споживаючи схожий культурний контент та беручи участь у глобальних комунікативних процесах. Унаслідок цього музичні вподобання, мовні практики, моделі поведінки та способи проведення дозвілля дедалі більше набувають транснаціонального характеру.

Водночас глобалізація не призводить до повної уніфікації культури. Навпаки, сучасні цифрові медіа створюють можливості для розвитку локальних культурних практик та зміцнення національної ідентичності. У цьому контексті важливими є положення, сформульовані Н. Костенко, яка розглядає культуру як динамічну систему символів, смислів та соціальних практик, що постійно трансформуються

під впливом суспільних змін. На думку дослідниці, сучасні медіа виступають не лише інструментом поширення інформації, але й важливим механізмом конструювання соціальної реальності, формування колективної пам'яті та підтримки культурної ідентичності.

Особливого значення ці процеси набули в Україні після початку повномасштабної війни у 2022 році. Війна стала потужним каталізатором соціокультурних трансформацій та сприяла активному розвитку україномовного цифрового контенту. Соціальні мережі та відеоплатформи перетворилися на важливі простори поширення національних культурних наративів, патріотичних цінностей та громадянської активності.

У цьому контексті важливими є положення соціології війни, розроблені І.Рущенко. Дослідник зазначає, що війна впливає не лише на політичні та економічні процеси, але й істотно трансформує культурне середовище суспільства. В умовах воєнного конфлікту посилюється роль національної ідентичності, змінюється система цінностей та виникають нові форми соціальної солідарності. Молодь, будучи однією з найбільш активних соціальних груп, швидко інтегрує ці зміни у власні культурні практики та стиль життя.

Одним із проявів таких трансформацій стало стрімке зростання популярності україномовного контенту в цифровому просторі. TikTok, YouTube та інші платформи стали середовищем формування нових культурних трендів, популяризації української мови, музики, історії та традицій. Молоді люди активно створюють контент, присвячений суспільно важливим подіям, волонтерській діяльності, повсякденному життю в умовах війни та культурній спадщині України.

Таким чином, молодіжне цифрове середовище України розвивається під впливом складної взаємодії глобальних та локальних культурних процесів. Глобалізація забезпечує доступ до світових культурних ресурсів і сприяє поширенню нових комунікативних практик, тоді як локальні соціокультурні умови, насамперед досвід війни, стимулюють розвиток національного культурного

контенту та формування нових моделей молодіжної активності. У результаті цифрові медіа стають не лише каналом поширення масової культури, але й важливим простором формування сучасної української молодіжної культури та стилю життя.

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що в сучасному суспільстві цифрові медіа та соціальні мережі стали основними каналами поширення масової культури серед молоді. Вони забезпечують швидку циркуляцію інформації, сприяють формуванню культурних орієнтацій, моделей поведінки та способів самопрезентації, а також виступають важливими агентами соціалізації молодого покоління. Цифрове середовище створює нові можливості для комунікації, культурного виробництва та участі молоді у формуванні сучасного соціокультурного простору.

Серед різноманітних цифрових платформ особливе місце посідає TikTok, який поєднує функції комунікації, розваги, самопрезентації та культурного виробництва. Завдяки алгоритмічній системі поширення контенту, високому рівню залученості користувачів та популярності серед молоді TikTok перетворився на один із найвпливовіших каналів поширення масової культури. Саме через цю платформу молоді люди засвоюють культурні зразки, беруть участь у формуванні нових трендів, створюють цифровий контент та конструюють власну культурну ідентичність.

Поряд із TikTok важливу роль у молодіжному цифровому середовищі відіграє YouTube, який залишається однією з найбільших світових відеоплатформ та істотно впливає на культурні практики, цінності й стиль життя молоді. Особливого поширення набув формат коротких відео, представлений сервісом YouTube Shorts, який за своїми функціональними характеристиками частково наближається до TikTok та створює нові можливості для поширення культурного контенту.

Разом з тим комплексне соціологічне дослідження YouTube та YouTube Shorts потребує окремого методологічного підходу, що передбачає аналіз значного обсягу

відеоматеріалів, специфіки алгоритмів рекомендацій, особливостей взаємодії аудиторії з контентом та структури цифрових спільнот. З огляду на це всебічне вивчення YouTube виходить за межі завдань і дослідницьких можливостей даної бакалаврської роботи та може стати перспективним напрямом подальших наукових досліджень.

У зв'язку з цим для емпіричної частини дослідження було обрано саме TikTok як платформу, що найбільш повно відображає сучасні тенденції розвитку молодіжної цифрової культури та дозволяє дослідити механізми впливу масової культури на стиль життя української молоді. Високий рівень популярності TikTok серед молодого покоління, активна участь користувачів у створенні контенту, швидкість поширення культурних трендів та значний вплив на формування повсякденних практик обумовлюють доцільність його використання як основного об'єкта емпіричного аналізу.

Таким чином, цифрові медіа стали провідним середовищем функціонування масової культури, а TikTok – одним із найвпливовіших механізмів її поширення серед молоді. Це створює теоретичне та методологічне підґрунтя для переходу до емпіричної частини дослідження, у якій буде здійснено контент-аналіз матеріалів платформи TikTok з метою виявлення особливостей впливу масової культури на стиль життя української молоді.

2.3. Вплив масової культури на стиль життя української молоді

У сучасному суспільстві масова культура виступає одним із найважливіших чинників формування системи цінностей молодого покоління. Її вплив реалізується через засоби масової комунікації, цифрові медіа та соціальні мережі, які створюють умови для поширення культурних зразків, моделей поведінки та соціальних орієнтацій. В умовах цифровізації суспільства молодь перебуває у просторі постійної взаємодії з медіаконтентом, що суттєво впливає на процеси соціалізації, формування світогляду та стилю життя.

Особливо помітним цей процес є у випадку соціальних мереж, серед яких провідне місце сьогодні посідає TikTok. Завдяки високому рівню популярності серед молоді, алгоритмічній системі рекомендацій та інтерактивному характеру платформа перетворилася на важливий механізм поширення масової культури та формування молодіжного стилю життя. На відміну від традиційних медіа, TikTok не лише транслює культурний контент, а й створює умови для активної участі користувачів у його виробництві та поширенні [10].

Особливість TikTok полягає в тому, що він безпосередньо впливає на повсякденні практики молоді. Через короткі відеоформати молоді люди засвоюють мовні звороти, музичні вподобання, модні тенденції, поведінкові моделі та способи самопрезентації. У результаті платформа формує певні стандарти успіху, популярності, зовнішності та соціального визнання, які поступово інтегруються у систему цінностей молодого покоління.

Унаслідок цього TikTok стає не просто платформою для розваг, а специфічним соціокультурним середовищем, у межах якого відбувається формування системи цінностей молоді. Через платформу молоді люди засвоюють уявлення про успіх, популярність, самореалізацію, красу та соціальний статус. Водночас алгоритмічна система рекомендацій створює персоналізований інформаційний простір, який постійно відтворює та підсилює певні культурні орієнтації.

Важливим аспектом впливу масової культури є також трансформація уявлень молоді про життєві цілі та способи їх досягнення. У сучасному цифровому середовищі дедалі більшого значення набувають такі категорії, як публічність, візуальна привабливість, цифрова популярність та медійний успіх. Молодь орієнтується на цифрові образи, які транслюються через соціальні мережі, а успішність часто оцінюється через кількість підписників, переглядів та реакцій аудиторії.

Саме тому TikTok можна розглядати як одного з найвпливовіших агентів соціалізації сучасної молоді. Платформа не лише забезпечує доступ до інформації та розважального контенту, але й бере участь у формуванні системи цінностей, культурних орієнтацій та стилю життя молодого покоління. Унаслідок цього масова культура дедалі більше реалізує свій вплив через цифрові медіа, а TikTok стає одним із ключових механізмів цього впливу.

Одним із найважливіших наслідків впливу масової культури є трансформація поведінкових та культурних практик молоді. У сучасному цифровому суспільстві стиль життя молодих людей формується під впливом інформаційних потоків, медіаконтенту та соціальних мереж, які визначають способи проведення дозвілля, моделі спілкування, культурні вподобання та споживчі орієнтації. Унаслідок цього молодіжне середовище характеризується високим рівнем динамічності, швидкою зміною культурних трендів та активним засвоєнням нових форм соціальної поведінки [10].

У сучасних умовах значна частина цих практик формується саме у цифровому середовищі. Молодь активно використовує соціальні мережі, відеоплатформи та месенджери не лише для комунікації, але й для організації повсякденного життя, проведення дозвілля та самовираження. Через цифрові медіа молоді люди засвоюють нові культурні зразки, орієнтуються на популярні тренди та інтегрують їх у власний стиль життя.

Особливий вплив на трансформацію культурних практик молоді здійснює TikTok. Платформа стала одним із найважливіших середовищ поширення модних тенденцій, музичних композицій, танцювальних трендів та нових моделей поведінки. Молоді люди не лише спостерігають за популярними трендами, але й активно долучаються до їх створення та поширення, що відповідає концепції культури участі Г. Дженкінса.

Через TikTok відбувається формування нових мовних практик. Молодь активно використовує сленг, популярні вислови, меми та мовні конструкції, які

виникають у цифровому середовищі та швидко поширюються серед користувачів. Це призводить до появи специфічної цифрової культури спілкування, для якої характерні лаконічність, емоційність, використання візуальних символів та поєднання текстових і відеоформ комунікації.

Суттєвого впливу зазнає також музична культура молоді. TikTok став одним із головних каналів популяризації музичних творів, оскільки саме короткі відеоролики часто визначають популярність композицій та музичних виконавців. Молодь знайомиться з новою музикою через відеоконтент, використовує популярні треки у власних публікаціях та бере участь у поширенні музичних трендів. У результаті музичні вподобання дедалі більше залежать від цифрових платформ та алгоритмів рекомендацій.

Масова культура впливає і на молодіжне дозвілля. Значна частина вільного часу сучасної молоді пов'язана з переглядом коротких відео, участю в онлайн-спільнотах, створенням цифрового контенту та взаємодією у соціальних мережах. Традиційні форми дозвілля поступово доповнюються або навіть замінюються цифровими практиками, що призводить до віртуалізації окремих аспектів соціального життя.

Важливим напрямом впливу масової культури є формування культури споживання. З цього приводу показовими є ідеї Майка Фезерстоуна, викладені у праці Consumer Culture and Postmodernism. Дослідник зазначає, що в постмодерному суспільстві споживання набуває символічного характеру і стає важливим способом конструювання ідентичності. Люди демонструють власну індивідуальність не лише через матеріальні речі, але й через культурні вподобання, стиль життя та медіапрактики [31].

У молодіжному середовищі культура споживання дедалі більше пов'язана з цифровими платформами. Молоді люди орієнтуються на популярних блогерів, цифрові тренди, візуальні образи та рекомендації інфлюенсерів. Під впливом TikTok формуються нові споживчі практики, пов'язані з модою, косметикою,

технологіями, музикою та дозвіллям. Таким чином, масова культура впливає не лише на культурні вподобання молоді, але й на її повсякденні економічні та соціальні практики.

Особливого значення ці процеси набули в Україні після 24 лютого 2022 року. Війна сприяла переорієнтації молодіжних культурних практик на підтримку українського культурного продукту, популяризацію україномовного контенту та розвиток цифрового активізму. TikTok став одним із середовищ, у межах якого поширюються патріотичні наративи, волонтерські ініціативи та нові форми громадянської активності молоді. Унаслідок цього цифрові культурні практики набувають не лише розважального, але й суспільно значущого характеру.

Важливим напрямом впливу масової культури на стиль життя сучасної молоді є формування цифрової самоідентифікації та розвиток блогерської культури. У сучасному цифровому суспільстві соціальні мережі перетворилися на простір конструювання особистісної та соціальної ідентичності, де молоді люди не лише комунікують між собою, а й створюють власний образ, демонструють систему цінностей та презентують певний стиль життя. Особливо помітно ці процеси проявляються у TikTok, який сьогодні є одним із найвпливовіших цифрових середовищ молодіжної самопрезентації.

Теоретичне осмислення цих процесів представлено у працях Еліс Марвік. У книзі Status Update: Celebrity, Publicity, and Branding in the Social Media Age дослідниця зазначає, що сучасні соціальні мережі сприяють розвитку культури постійної самопрезентації, у межах якої користувачі прагнуть створити привабливий цифровий образ та підтримувати власну видимість у мережі. Цифровий простір стає місцем, де відбувається безперервне конструювання особистої ідентичності та формування публічного іміджу [32].

У молодіжному середовищі ці процеси найбільш виразно проявляються саме у TikTok. Платформа створює умови для швидкого поширення контенту та стимулює користувачів до активної самопрезентації. Молоді люди демонструють

власні захоплення, стиль одягу, музичні вподобання, погляди, форми дозвілля та особливості повсякденного життя. У результаті TikTok стає не лише каналом комунікації, а й простором формування цифрової ідентичності.

Особливе місце в цьому процесі посідають TikTok-блогери та інфлюенсери. Вони виступають новими лідерами громадської думки, які суттєво впливають на культурні орієнтації, поведінкові моделі та споживчі практики молоді. Через lifestyle-контент, особисті історії, розважальні відео та соціальні ініціативи блогери популяризують певні цінності, стилі поведінки та способи самовираження. Молоді люди орієнтуються на них як на приклади успішної поведінки та сучасного стилю життя.

Проблематика цифрової популярності та інфлюенсерської культури активно розробляється К.Абідін. У своїх дослідженнях вона наголошує, що популярність у цифровому середовищі поступово перетворюється на нову форму соціального та символічного капіталу. Кількість підписників, переглядів, вподобань та репостів стає показником соціального успіху, а цифрові лідери думок отримують можливість впливати на поведінку та ціннісні орієнтації широкої аудиторії.

Особливістю TikTok є те, що він демократизує процес набуття популярності. Завдяки алгоритмічній системі рекомендацій навіть користувачі без великої кількості підписників можуть швидко отримати широку аудиторію та стати відомими. Це формує у молоді уявлення про доступність успіху, можливість швидкого соціального визнання та важливість цифрової активності. Водночас така система стимулює прагнення до постійної самопрезентації та підвищує значущість цифрової репутації.

Суттєвий вплив блогерська культура має і на формування життєвих орієнтацій молоді. Через TikTok популяризуються певні моделі успіху, стандарти зовнішності, форми проведення дозвілля та способи досягнення соціального визнання. Молоді люди засвоюють ці зразки та інтегрують їх у власний стиль

життя, що свідчить про глибокий вплив масової культури на процеси самоідентифікації та самореалізації.

Таким чином, цифрова самоідентифікація та блогерська культура є важливими механізмами впливу масової культури на стиль життя української молоді. TikTok створює умови для формування цифрового образу особистості, поширення нових моделей поведінки та конструювання сучасних уявлень про успіх, популярність і самореалізацію. Це дозволяє розглядати платформу не лише як канал поширення контенту, але й як один із ключових соціокультурних інститутів сучасного молодіжного середовища. Сучасна молодіжна культура дедалі більше формується у цифровому середовищі, де важливу роль відіграють соціальні мережі, короткі відеоформати та візуальні способи комунікації. Особливе місце в цих процесах посідає TikTok, який сьогодні є не лише платформою для поширення відеоконтенту, але й специфічним соціокультурним простором, у межах якого виникають нові форми комунікації, культурні практики та символічні системи. У зв'язку з цим можна говорити про формування своєрідної TikTok-культури, яка суттєво впливає на стиль життя сучасної молоді.

TikTok-культура характеризується високою динамічністю, орієнтацією на короткі відеоформати, візуалізацією комунікації та швидкою зміною культурних трендів. Молоді люди активно беруть участь у створенні та поширенні відеоконтенту, долучаються до флешмобів, наслідують популярні тренди та формують нові способи самовираження. Унаслідок цього TikTok стає середовищем, у якому поєднуються розважальна, комунікативна та культуротворча функції.

Важливим елементом сучасної цифрової культури є меми, які виступають особливою формою символічної комунікації. Мем-культура характеризується швидким поширенням інформації, використанням гумору, іронії та візуальних образів для передачі певних соціальних смислів. У цифровому середовищі меми виконують не лише розважальну функцію, але й виступають інструментом

колективної інтерпретації суспільних подій, способом вираження емоцій та формою соціальної взаємодії.

Поширення мемів тісно пов'язане з особливостями функціонування TikTok. Короткі відео, музичні фрагменти, характерні фрази та візуальні образи швидко набувають популярності та перетворюються на культурні символи, які активно використовуються молоддю у повсякденному спілкуванні. Мем-культура впливає на мовні практики, гумор, систему символів та особливості комунікації молодих людей, стаючи важливою складовою їхнього цифрового стилю життя.

У сучасному українському TikTok значного поширення набули відео, присвячені національній культурі, повсякденному життю в умовах війни, волонтерській діяльності та громадянській активності. Молоді люди активно створюють контент українською мовою, популяризують національних виконавців, підтримують культурні та соціальні ініціативи, що свідчить про посилення ролі цифрових платформ у процесах формування національної ідентичності.

У цьому контексті особливого значення набувають положення соціології війни, розроблені І. Рущенко. Дослідник зазначає, що війна змінює не лише політичні та економічні процеси, але й суттєво трансформує культурне середовище суспільства, систему цінностей та форми соціальної взаємодії. Ці зміни особливо помітні серед молоді, яка швидко адаптується до нових умов та інтегрує їх у власні культурні практики [26].

Подібної позиції дотримується й Н. Костенко, яка підкреслює, що сучасна культура формується через систему символів, смислів та комунікативних практик. У цифровому середовищі саме соціальні мережі стають простором виробництва та поширення цих смислів, а молодь виступає активним учасником даних процесів.

Таким чином, TikTok-культура, мем-культура та україномовний цифровий контент стали важливими складовими сучасного молодіжного середовища України. Під впливом війни цифрові платформи перетворилися не лише на канали поширення масової культури, але й на простір формування національної

ідентичності, громадянської активності та нових культурних практик. Унаслідок цього TikTok сьогодні виступає одним із ключових соціокультурних механізмів, що впливають на стиль життя української молоді.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що масова культура в умовах цифрового суспільства стала одним із ключових чинників формування стилю життя української молоді. Її вплив реалізується через систему цифрових медіа, соціальних мереж та відеоплатформ, які забезпечують поширення культурних зразків, моделей поведінки, ціннісних орієнтацій та способів самопрезентації. Молоде покоління перебуває у просторі постійної медіавзаємодії, у межах якого формуються його культурні вподобання, комунікативні практики та повсякденні поведінкові стратегії.

Встановлено, що одним із найважливіших механізмів впливу масової культури на молодіжне середовище є TikTok. Завдяки високій популярності серед молоді, алгоритмічній системі поширення контенту, короткому відеоформату та можливості активної участі користувачів у створенні медіапродукту платформа перетворилася на важливий соціокультурний простір. Через TikTok молоді люди засвоюють мовні практики, музичні вподобання, модні тенденції, поведінкові моделі та форми цифрової самопрезентації, що безпосередньо впливає на формування їхнього стилю життя.

Особливості розвитку молодіжного цифрового середовища України визначаються поєднанням глобальних та локальних культурних процесів. Після початку повномасштабної війни у 2022 році суттєво зросла роль україномовного цифрового контенту, патріотичних наративів, волонтерських ініціатив та громадянської активності молоді. TikTok став важливим середовищем поширення національних культурних смислів, популяризації української культури та формування нових моделей соціальної солідарності. Унаслідок цього цифрові платформи виконують не лише розважальну функцію, але й беруть активну участь у процесах культурної та громадянської мобілізації молодого покоління.

Таким чином, масова культура в умовах цифрового суспільства виступає одним із провідних чинників формування стилю життя української молоді, а TikTok є одним із найважливіших механізмів реалізації цього впливу. Це створює теоретичне та методологічне підґрунтя для переходу до емпіричної частини роботи, у якій буде здійснено контент-аналіз матеріалів платформи TikTok з метою виявлення особливостей впливу масової культури на стиль життя української молоді.

РОЗДІЛ 3.
ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

3.1. Контент-аналіз як метод дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді

У сучасній соціології одним із найбільш поширених та ефективних методів дослідження масової культури, медіапростору та цифрового середовища є контент-аналіз. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поширення соціальних мереж та зростання ролі цифрових платформ суттєво трансформували способи комунікації, споживання інформації та культурної взаємодії молоді. У зв'язку з цим виникає необхідність використання таких методів дослідження, які дозволяють системно аналізувати великі масиви цифрового контенту, виявляти його змістові особливості та визначати механізми впливу на молодіжне середовище. Одним із таких методів є контент-аналіз.

Контент-аналіз являє собою метод кількісного та якісного дослідження текстової, візуальної та мультимедійної інформації, який дозволяє систематично виявляти смисли, теми, символи та інформаційні характеристики повідомлень. У соціології цей метод широко застосовується для дослідження засобів масової інформації, соціальних мереж, рекламних повідомлень, блогерського контенту, цифрових платформ та інших форм сучасної комунікації. Його перевагою є можливість поєднання кількісного аналізу частоти появи певних категорій із якісною інтерпретацією змісту повідомлень та соціокультурних смислів [33].

Класичне визначення контент-аналізу запропонував Б.Берельсон, який у праці «Контент-аналіз у дослідженнях комунікації» визначав його як систематичний, об'єктивний і кількісний опис явного змісту комунікації. Незважаючи на те, що сучасні цифрові медіа значно ускладнили інформаційне

середовище, основні принципи контент-аналізу – системність, об'єктивність та можливість кількісного вимірювання – залишаються актуальними й сьогодні.

Подальший розвиток методології контент-аналізу пов'язаний із працями К. Кріппендорф [34]. Він наголошує, що контент-аналіз є дослідницькою технікою, яка дозволяє робити обґрунтовані висновки про соціальну реальність на основі аналізу повідомлень. При цьому об'єктом дослідження можуть бути не лише тексти, але й фотографії, відео, аудіоматеріали, цифрові повідомлення та інші форми комунікації. Це особливо важливо в умовах розвитку соціальних мереж, де значна частина комунікації здійснюється саме через візуальний контент.

Доцільність використання контент-аналізу для дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді обумовлена кількома чинниками. По-перше, сучасна молодь значну частину часу проводить у цифровому середовищі, де відбувається споживання та створення культурного контенту. По-друге, соціальні мережі виступають важливим агентом соціалізації та безпосередньо впливають на формування системи цінностей, моделей поведінки та способів самопрезентації молодих людей. По-третє, цифровий контент характеризується високою динамічністю, мультимедійністю та значним обсягом інформації, що потребує спеціальних методів аналізу.

Важливого значення набуває також концепція культури участі, запропонована Г. Дженкінс. Він підкреслює, що сучасна аудиторія перестає бути пасивним споживачем інформації та стає активним учасником культурного виробництва. Молоді люди створюють відео, меми, коментарі та інші форми цифрового контенту, що суттєво впливає на поширення масової культури та формування молодіжного стилю життя. Саме тому контент-аналіз дозволяє не лише описати зміст медіаповідомлень, але й виявити механізми соціокультурного впливу цифрового середовища.

Контент-аналіз є одним із найбільш ефективних методів дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді. Його використання дозволяє

комплексно аналізувати цифровий контент, виявляти домінуючі культурні тренди, досліджувати поведінкові моделі та простежувати механізми впливу соціальних мереж на молодіжне середовище. Це створює необхідне методологічне підґрунтя для подальшого емпіричного дослідження, об'єктом якого виступає платформа TikTok як один із найвпливовіших каналів поширення масової культури серед сучасної української молоді.

Емпіричною базою даного дослідження виступає контент платформи TikTok, яка є однією з найпопулярніших соціальних мереж серед сучасної молоді та відіграє важливу роль у поширенні масової культури. Вибір саме цієї платформи обумовлений її значною популярністю серед молодого покоління, специфікою алгоритмів поширення контенту, високим рівнем залученості користувачів та суттєвим впливом на формування стилю життя, системи цінностей і поведінкових практик молоді.

Упродовж останніх років TikTok перетворився на один із провідних каналів цифрової комунікації та культурного виробництва. Платформа поєднує функції розваги, комунікації, самопрезентації та соціальної взаємодії, створюючи умови для швидкого поширення культурних трендів і поведінкових моделей. Особливістю TikTok є те, що користувачі виступають не лише споживачами, але й активними творцями контенту, що відповідає концепції культури участі, розробленій Г.Дженкінс. Він зазначає, що сучасні цифрові медіа змінюють характер взаємодії між аудиторією та медіа, перетворюючи користувачів на активних учасників культурного виробництва.

Важливою особливістю TikTok є його алгоритмічна система рекомендацій, яка забезпечує персоналізоване поширення контенту та сприяє швидкому виникненню нових культурних трендів. На відміну від традиційних медіа та навіть інших соціальних мереж, популярність контенту в TikTok визначається не лише кількістю підписників автора, а насамперед реакцією аудиторії та особливостями функціонування алгоритмів платформи. Унаслідок цього навіть користувачі без

значної аудиторії можуть швидко отримати велику кількість переглядів, а нові культурні практики поширюються з високою швидкістю.

Поряд із TikTok важливу роль у сучасному молодіжному цифровому середовищі відіграє також YouTube, особливо його формат коротких відео – YouTube Shorts. Проте комплексне дослідження YouTube потребує окремого методологічного підходу, що передбачає аналіз великого масиву відеоматеріалів, особливостей алгоритмів рекомендацій, структури цифрових спільнот та специфіки взаємодії користувачів із контентом. З огляду на це всебічне вивчення YouTube виходить за межі завдань і дослідницьких можливостей даної бакалаврської роботи та може стати перспективним напрямом подальших наукових досліджень.

У зв'язку з цим для емпіричної частини дослідження було обрано саме TikTok як платформу, що найбільш повно відображає сучасні тенденції розвитку молодіжної цифрової культури та дозволяє дослідити механізми впливу масової культури на стиль життя української молоді.

Емпіричне дослідження здійснюється методом контент-аналізу відеоматеріалів, розміщених у TikTok. Одиницею аналізу виступає окреме TikTok-відео, а одиницею рахунку – наявність у відеоматеріалі певних тематичних категорій, символів, поведінкових моделей та культурних практик. Аналіз контенту здійснюється за спеціально розробленою системою категорій, яка дозволяє дослідити особливості репрезентації масової культури та виявити її вплив на стиль життя молоді.

Таким чином, вибір TikTok як емпіричної бази дослідження є теоретично та методологічно обґрунтованим. Платформа виступає одним із найвпливовіших каналів поширення масової культури, активно впливає на формування молодіжних цінностей, поведінкових моделей та культурних практик, а тому є доцільним об'єктом соціологічного аналізу в межах даної бакалаврської роботи. Важливим етапом контент-аналізу є визначення категорій аналізу, одиниць спостереження та процедури кодування емпіричного матеріалу. Саме вони забезпечують системність

дослідження та створюють можливість для кількісного і якісного аналізу цифрового контенту.

У межах даного дослідження одиницею аналізу виступає окреме відео, розміщене на платформі TikTok. Вибір саме відео як одиниці аналізу обумовлений тим, що короткий відеоформат є основною формою комунікації на цій платформі та поєднує в собі текстові, візуальні й аудіальні елементи, які комплексно впливають на аудиторію.

Одиницею рахунку є наявність у відеоматеріалі певних тематичних категорій, поведінкових моделей, культурних символів або ціннісних орієнтацій. Це дозволяє визначити частоту появи окремих елементів масової культури та оцінити їхню роль у формуванні стилю життя молоді.

Категорії аналізу були сформовані на основі теоретичних положень, викладених у другому розділі роботи, а також з урахуванням специфіки TikTok як цифрової платформи. Вони охоплюють основні напрями впливу масової культури на молодіжне середовище.

До основних категорій аналізу віднесено:

Стиль життя – способи проведення дозвілля, повсякденні практики, особливості організації життя молоді.

Мода та зовнішність – демонстрація стилю одягу, косметичних засобів, стандартів краси, візуальної самопрезентації.

Музична культура – використання музичних композицій, популяризація виконавців, музичні тренди.

Дозвілля та розваги – форми відпочинку, подорожі, спортивні та творчі практики.

Цифрова самоідентифікація – способи самопрезентації, демонстрація особистих досягнень, конструювання цифрового образу.

Блогерська культура – діяльність інфлюенсерів, популяризація певних моделей поведінки, вплив цифрових лідерів думок.

Система цінностей – репрезентація таких цінностей, як успіх, самореалізація, сім'я, патріотизм, громадянська активність.

Мем-культура та цифрові тренди – використання мемів, гумору, популярних фраз, вірусних форматів та флешмобів.

Україномовний контент та патріотичні практики – використання української мови, популяризація національної культури, волонтерська діяльність, підтримка суспільно значущих ініціатив.

Таким чином, система категорій дозволяє дослідити як традиційні прояви масової культури, так і специфічні форми цифрової культури, характерні для сучасного молодіжного середовища.

Процедура кодування передбачала послідовний аналіз відеоматеріалів за визначеними категоріями. Для кожного відео фіксувалася наявність або відсутність окремих категорій, а також визначався домінуючий зміст відео. Окрім тематичного наповнення, враховувалися візуальні особливості контенту, характер комунікації, використання музичного супроводу та емоційне забарвлення повідомлення.

На думку Klaus Krippendorff, надійність контент-аналізу безпосередньо залежить від чіткості категорій та прозорості процедури кодування. Саме тому категорії аналізу мають бути взаємовиключними, змістовно визначеними та придатними для практичного застосування. Content Analysis: An Introduction to Its Methodology

У межах даного дослідження використання чітко визначених категорій та стандартизованої процедури кодування дозволяє не лише описати зміст TikTok-контенту, але й виявити механізми впливу масової культури на стиль життя української молоді, простежити особливості формування цифрових культурних практик та визначити домінуючі тенденції розвитку сучасного молодіжного медіасередовища.

Проведений аналіз наукових підходів до дослідження цифрового медіасередовища дозволяє стверджувати, що контент-аналіз є одним із найбільш

ефективних соціологічних методів вивчення впливу масової культури на стиль життя молоді. Метод поєднує можливості кількісного та якісного аналізу, що дає змогу не лише визначати частоту появи окремих тематичних категорій, але й інтерпретувати соціокультурні смисли, які містяться у цифровому контенті. Особливої актуальності контент-аналіз набуває в умовах розвитку цифрових медіа, коли значна частина соціальної взаємодії та культурного виробництва відбувається у віртуальному середовищі.

У межах даного дослідження емпіричною базою обрано платформу TikTok, що обумовлено її високою популярністю серед молоді, специфікою алгоритмів поширення контенту, інтерактивним характером комунікації та значним впливом на формування молодіжних культурних практик. TikTok сьогодні виступає не лише соціальною мережею чи розважальною платформою, а важливим соціокультурним простором, у якому відбувається конструювання цифрової ідентичності, поширення культурних трендів та формування стилю життя молоді.

Таким чином, використання контент-аналізу та зосередження емпіричного дослідження на платформі TikTok є теоретично і методологічно обґрунтованим. Це створює необхідне підґрунтя для подальшого аналізу конкретних відеоматеріалів, виявлення домінуючих культурних тенденцій та дослідження особливостей впливу масової культури на стиль життя української молоді, що буде реалізовано в наступному підрозділі роботи.

3.2. Проведення та результати контент-аналізу молодіжного медіаконтенту в TikTok

Відповідно до теоретичних положень, викладених у попередніх підрозділах, TikTok розглядається як один із найважливіших механізмів поширення масової культури та формування стилю життя молоді. Саме тому ця платформа була обрана як основний об'єкт емпіричного дослідження. Контент-аналіз дозволяє виявити

особливості репрезентації повсякденного життя молодих людей, їхніх цінностей, поведінкових моделей та способів адаптації до сучасних соціальних умов.

Емпіричну базу дослідження становлять 18 відео українського сегменту TikTok, опублікованих у 2024–2026 роках. До вибірки увійшли відеоматеріали, що відображають різні аспекти повсякденного життя молоді та містять елементи масової культури, самопрезентації, культурних практик і соціальної взаємодії. Переважна частина контенту створена молодими людьми, які проживають у великих містах України, зокрема у Києві, Львові, Дніпрі та інших урбанізованих центрах країни.

Дослідження здійснювалося у декілька етапів.

На першому етапі було сформовано вибірку відеоматеріалів. Відбір здійснювався за такими критеріями:

– належність відео до українського сегменту TikTok;

– автори контенту належать до молодіжної вікової групи;

– відео містить елементи повсякденного життя або демонструє певний стиль життя;

– контент має відкритий доступ та достатній рівень переглядів і взаємодії користувачів;

– відео створене в період 2024–2026 років.

На другому етапі проводилося кодування відеоматеріалів відповідно до категорій аналізу, визначених у підрозділі 3.1. Аналізувалися такі характеристики, як стиль життя, дозвілля, цифрова самоідентифікація, система цінностей, культура споживання, блогерська культура, патріотичні практики та емоційний фон контенту.

На третьому етапі здійснювалися узагальнення та соціологічна інтерпретація отриманих результатів, що дозволило виявити домінуючі тенденції репрезентації стилю життя української молоді у TikTok.

Проведений контент-аналіз показав, що центральною темою більшості досліджуваних відео є повсякденне життя молодої людини. Найбільш поширеним форматом є так званий «один день із життя» (day in my life), у межах якого автори демонструють власний розпорядок дня, навчання, роботу, заняття спортом, зустрічі з друзями, відпочинок та домашні справи. Такий формат створює ефект автентичності та близькості до аудиторії, дозволяючи глядачам асоціювати себе з героями відео.

Важливою характеристикою досліджуваного контенту є його урбанізованість. У більшості відео демонструються сучасні міські простори: житлові комплекси, кав'ярні, торгові центри, офісні приміщення, спортивні клуби та центральні вулиці великих міст. Найчастіше в контенті представлені Київ, Львів та Дніпро, які репрезентуються як простори молодіжної активності, мобільності та можливостей для самореалізації. Міське середовище постає не лише фізичним простором проживання, але й важливою складовою молодіжного стилю життя.

Контент-аналіз засвідчив, що молодь прагне репрезентувати себе як активну, мобільну та орієнтовану на саморозвиток соціальну групу. У відео часто демонструються навчання, робота, відвідування спортивних залів, участь у культурних заходах, подорожі та різноманітні форми дозвілля. Особливого значення набуває ідея постійного розвитку, яка поєднує професійне зростання, турботу про фізичне здоров'я та особистісну самореалізацію.

Разом з тим повсякденні практики молоді характеризуються високим рівнем естетизації. Автори контенту прагнуть представити власне життя як комфортне, цікаве та емоційно насичене. Навіть буденні справи – ранкова кава, поїздка містом чи заняття спортом – подаються у візуально привабливій формі. Це свідчить про те, що TikTok не лише відображає повсякденність, але й активно формує певні стандарти стилю життя, орієнтовані на комфорт, активність та позитивне сприйняття себе і навколишнього світу.

Таким чином, результати контент-аналізу свідчать, що TikTok репрезентує стиль життя української молоді як поєднання навчання, роботи, дозвілля та особистісного розвитку в умовах урбанізованого цифрового середовища. Повсякденне життя молодих людей характеризується прагненням до самореалізації, високим рівнем соціальної активності та орієнтацією на позитивне сприйняття майбутнього, що дозволяє розглядати TikTok як важливий механізм формування сучасних молодіжних культурних практик.

Одним із найважливіших напрямів впливу масової культури на стиль життя української молоді є формування цифрової самоідентифікації та розвиток блогерської культури. Проведений контент-аналіз TikTok-відео свідчить, що значна частина контенту присвячена самопрезентації, демонстрації особистих досягнень, способу життя та повсякденних практик. Молоді люди прагнуть представити власний цифровий образ як успішний, активний та соціально привабливий, що свідчить про важливу роль TikTok у процесах формування сучасної молодіжної ідентичності.

У більшості досліджуваних відео простежується орієнтація на демонстрацію успішності та особистісного розвитку. Автори контенту показують власні досягнення у навчанні, професійній діяльності, творчості або спорті, розповідають про особистий досвід самовдосконалення та мотивують аудиторію до активного способу життя. У результаті формується образ молодої людини, яка постійно працює над собою, прагне досягати поставлених цілей та підтримувати баланс між професійною реалізацією і особистим життям.

Значне місце у TikTok-контенті займають теми зовнішності та краси. Молоді люди активно демонструють стиль одягу, косметичні засоби, процедури догляду за собою, особливості харчування та фізичної активності. Популярними є відео з порадами щодо формування гардероба, макіяжу, догляду за шкірою та підтримання здорового способу життя. Унаслідок цього платформа стає важливим джерелом поширення стандартів зовнішності та візуальної культури.

Особливого значення набуває тематика спорту та саморозвитку. У досліджуваних відео часто представлені заняття фітнесом, бігом, йогою, танцями, а також різноманітні практики особистісного розвитку. Молоді люди демонструють результати тренувань, діляться власними досягненнями та популяризують активний спосіб життя. Такі відео не лише відображають індивідуальні практики, але й формують певні соціальні норми, відповідно до яких фізична активність та самовдосконалення розглядаються як важливі складові сучасного стилю життя.

Проведений аналіз також засвідчив поширення елементів культури споживання. У TikTok молоді люди активно демонструють брендовий одяг, сучасні гаджети, подорожі, відвідування популярних закладів та інші атрибути успішного життя. Частина відео має рекомендаційний характер і пов'язана з оглядами товарів, порадами щодо покупок або популяризацією певних брендів. Унаслідок цього цифровий контент виступає не лише засобом комунікації, але й інструментом формування споживчих орієнтацій молоді.

Важливу роль у цих процесах відіграють блогери та інфлюенсери. Контент-аналіз показав, що значна частина молоді орієнтується на популярних авторів, які виступають носіями певних цінностей, моделей поведінки та стилів життя. Блогери демонструють власний досвід, формують тренди та впливають на культурні вподобання аудиторії. Таким чином, вони виконують функцію цифрових лідерів думок, а їхня популярність стає важливим соціальним ресурсом.

Результати дослідження підтверджують положення теоретичної частини роботи про те, що TikTok створює умови для конструювання цифрової ідентичності молоді. Користувачі платформи не лише демонструють окремі аспекти власного життя, але й формують цілісний образ особистості, який поєднує зовнішність, систему цінностей, культурні вподобання та соціальні ролі. Унаслідок цього цифрова самопрезентація стає важливою складовою стилю життя молодого покоління.

Водночас контент-аналіз показав, що прагнення до самопрезентації нерідко супроводжується естетизацією повсякденного життя. Молоді люди схильні демонструвати переважно позитивні аспекти власного досвіду, створюючи образ успішного та емоційно благополучного життя. Це може сприяти формуванню високих соціальних очікувань та нових стандартів успішності, які впливають на самооцінку та життєві орієнтації молоді.

Таким чином, результати контент-аналізу свідчать, що TikTok виступає не лише платформою для поширення інформації чи розваг, а важливим соціокультурним середовищем, у межах якого відбувається формування цифрової самоідентифікації та блогерської культури. Через механізми самопрезентації, популяризації певних моделей поведінки та поширення образів успішності платформа безпосередньо впливає на стиль життя української молоді, визначаючи її цінності, культурні орієнтації та повсякденні практики.

Проведений контент-аналіз свідчить, що важливою особливістю сучасного українського сегменту TikTok є значний вплив воєнних подій на зміст контенту, систему цінностей та форми цифрової комунікації молоді. На відміну від довоєнного періоду, коли переважав переважно розважальний контент, після початку повномасштабної війни TikTok став не лише платформою для самопрезентації та дозвілля, але й важливим простором поширення суспільно значущих смислів, патріотичних наративів та громадянської активності.

Результати дослідження показали, що війна виступає своєрідним соціальним фоном повсякденного життя молоді. Навіть у відео, присвячених навчанню, дозвіллю чи особистому розвитку, простежуються згадки про повітряні тривоги, перебої з електропостачанням, волонтерську діяльність або емоційні переживання, пов'язані з війною. Унаслідок цього воєнна реальність інтегрується у повсякденні практики молодих людей та стає важливою складовою їхнього стилю життя.

Водночас контент-аналіз засвідчив, що молодь демонструє високий рівень адаптації до нових соціальних умов. У більшості відео домінує орієнтація на

активність, саморозвиток та підтримку позитивного емоційного стану. Молоді люди продовжують навчатися, працювати, займатися спортом, брати участь у громадських ініціативах та планувати майбутнє. Це свідчить про наявність значного адаптаційного потенціалу та прагнення зберігати звичний спосіб життя навіть в умовах тривалої соціальної кризи.

Однією з найбільш помітних тенденцій сучасного українського TikTok є стрімке зростання популярності україномовного контенту. Аналіз показав, що значна частина відеоматеріалів створюється українською мовою, а автори контенту активно популяризують українську культуру, музику, історію та національні символи. Українська мова виступає не лише засобом комунікації, але й важливим маркером культурної ідентичності та громадянської позиції молоді.

Проведений аналіз також показав значну роль мем-культури в осмисленні воєнної реальності. Молодь активно використовує гумор, іронію та меми як спосіб емоційної адаптації до складних соціальних умов. Меми присвячені повсякденним труднощам, повітряним тривогам, побутовим ситуаціям та особливостям життя під час війни. У цьому випадку гумор виконує не лише розважальну функцію, але й виступає важливим механізмом психологічної підтримки та соціальної солідарності.

Аналіз емоційного фону контенту дозволяє стверджувати, що в українському TikTok переважає поєднання стриманого оптимізму, іронії та прагнення до самореалізації. Незважаючи на складні соціальні обставини, молоді люди демонструють віру у майбутнє, готовність до подолання труднощів та бажання зберігати активну життєву позицію. Це свідчить про формування нових моделей соціальної поведінки, для яких характерні життєстійкість, адаптивність та висока громадянська відповідальність.

Отримані результати підтверджують положення теоретичної частини роботи про те, що цифрові медіа виступають не лише каналами поширення масової культури, але й важливими соціокультурними просторами, у межах яких

формуються нові цінності та поведінкові практики. Війна суттєво трансформувала український TikTok, посиливши роль україномовного контенту, патріотичних наративів та громадянської активності молоді.

Таким чином, результати контент-аналізу свідчать, що сучасний український TikTok є складним соціокультурним середовищем, у якому поєднуються повсякденність і воєнна реальність, розважальний контент та громадянська активність, глобальні цифрові тренди та національні культурні практики. Молодь не лише адаптується до нових соціальних умов, але й активно формує нові моделі поведінки та культурні орієнтації, що дозволяє розглядати TikTok як один із найважливіших механізмів впливу масової культури на стиль життя української молоді.

Проведений контент-аналіз TikTok-відео дозволив виявити основні особливості репрезентації стилю життя української молоді та визначити механізми впливу масової культури на формування її цінностей, поведінкових практик і цифрової ідентичності. Отримані результати підтверджують положення теоретичної частини роботи про те, що в умовах цифрового суспільства соціальні мережі перетворюються на важливих агентів соціалізації, а TikTok виступає одним із провідних каналів поширення масової культури серед молодого покоління.

Аналіз показав, що сучасний стиль життя української молоді характеризується поєднанням кількох взаємопов'язаних тенденцій. По-перше, домінуючим є прагнення до самореалізації та особистісного розвитку. Молоді люди активно демонструють власні досягнення у навчанні, професійній діяльності, спорті та творчості, репрезентуючи себе як активних, мобільних та соціально успішних особистостей. Значне місце у контенті займають повсякденні практики, пов'язані з роботою, освітою, дозвіллям та турботою про власне здоров'я. Таким чином, TikTok відображає орієнтацію молоді на активний спосіб життя та безперервне самовдосконалення.

По-друге, важливою особливістю досліджуваного контенту є високий рівень естетизації повсякденності. Навіть звичайні щоденні практики – ранкова кава, поїздка містом, заняття спортом чи домашній відпочинок – подаються у візуально привабливій формі. Молоді люди прагнуть створювати позитивний цифровий образ, який поєднує зовнішню привабливість, успішність, соціальну активність та емоційне благополуччя. Унаслідок цього TikTok не лише відображає реальність, але й формує певні стандарти стилю життя, які стають орієнтиром для значної частини молодіжної аудиторії.

По-третє, результати дослідження свідчать про важливу роль цифрової самопрезентації та блогерської культури у формуванні молодіжних культурних практик. Молоді люди активно використовують TikTok для конструювання власної цифрової ідентичності, демонструючи особисті досягнення, систему цінностей та особливості способу життя. Блогери та інфлюенсери виступають цифровими лідерами думок, які впливають на поведінкові моделі, культурні вподобання та споживчі орієнтації молоді. Це підтверджує висновки теоретичної частини про те, що масова культура в цифровому середовищі дедалі більше реалізується через механізми самопрезентації та мережевої взаємодії.

По-четверте, суттєвий вплив на зміст TikTok-контенту здійснює повномасштабна війна. Проте результати дослідження показали, що війна у більшості випадків не є центральною темою відео, а виступає фоном повсякденного життя молоді. Повітряні тривоги, воєнні обмеження, волонтерська діяльність чи патріотичні практики інтегруються у звичні повсякденні сценарії, що свідчить про формування нових моделей соціальної адаптації. Молодь прагне підтримувати активний спосіб життя, зберігати позитивний емоційний фон та демонструвати впевненість у майбутньому навіть в умовах тривалої соціальної кризи.

Таким чином, результати контент-аналізу дозволяють зробити головний висновок дослідження: TikTok виступає не лише платформою для поширення масової культури, але й одним із найважливіших механізмів формування стилю

життя української молоді. Через короткі відеоформати молоді люди конструюють власну цифрову ідентичність, демонструють поведінкові моделі, формують культурні практики та адаптуються до умов сучасного суспільства. Масова культура в цифровому середовищі впливає на систему цінностей молоді, її повсякденні практики, способи самопрезентації та соціальні орієнтації, а TikTok стає одним із ключових інструментів реалізації цього впливу.

Отже, емпіричне дослідження підтвердило основну гіпотезу роботи про те, що масова культура в умовах цифровізації суспільства істотно впливає на стиль життя української молоді, а TikTok є одним із найважливіших соціокультурних середовищ, у межах яких цей вплив реалізується. Отримані результати можуть бути використані для подальших соціологічних досліджень цифрової культури, молодіжних практик та трансформації стилю життя в умовах сучасних суспільних змін.

3.3. Рекомендації щодо формування критичного сприйняття масової культури українською молоддю

Результати проведеного контент-аналізу TikTok свідчать, що сучасна українська молодь перебуває в умовах постійного впливу цифрового медіасередовища, яке формує її культурні вподобання, поведінкові моделі та стиль життя. Соціальні мережі не лише забезпечують доступ до інформації та розваг, але й впливають на систему цінностей молодих людей, їхні уявлення про успішність, зовнішність, соціальні ролі та життєві пріоритети.

У зв'язку з цим особливого значення набуває розвиток медіаграмотності та критичного мислення як необхідних умов безпечної та усвідомленої взаємодії з цифровим середовищем. Сучасні дослідники розглядають медіаграмотність як одну з ключових компетентностей цифрової епохи, яка передбачає здатність людини критично сприймати медіаконтент, аналізувати джерела інформації, оцінювати їхню достовірність та усвідомлювати можливі маніпулятивні впливи. Особливої

актуальності ця проблема набуває в умовах поширення соціальних мереж, де користувачі щоденно стикаються з великим обсягом інформації, рекламними повідомленнями, прихованими комерційними практиками та різноманітними формами дезінформації.

Проведений контент-аналіз показав, що значна частина TikTok-контенту пов'язана з демонстрацією успішності, зовнішньої привабливості, споживчих практик та естетизацією повсякденного життя. Молоді люди часто стикаються з ідеалізованими образами, які можуть формувати нереалістичні очікування щодо власного життя та соціального статусу. У зв'язку з цим важливим завданням є розвиток у молоді здатності критично оцінювати медійні образи та усвідомлювати відмінність між реальним життям і його цифровою репрезентацією.

Одним із напрямів розвитку медіаграмотності має стати формування навичок перевірки інформації та аналізу джерел. Молоді люди повинні вміти визначати авторство контенту, оцінювати достовірність інформації, розпізнавати маніпулятивні повідомлення та критично ставитися до популярних трендів і рекомендацій цифрових лідерів думок. Особливого значення це набуває в умовах воєнного стану, коли соціальні мережі можуть використовуватися для поширення дезінформації, пропаганди та інформаційно-психологічного впливу.

Важливою складовою медіаграмотності є також розуміння принципів функціонування цифрових платформ та алгоритмів рекомендацій. Молодь повинна усвідомлювати, що TikTok формує персоналізовану інформаційну стрічку, яка відображає не весь спектр думок і культурних практик, а лише ті, які відповідають попереднім інтересам користувача. Це може сприяти формуванню так званих «інформаційних бульбашок», у межах яких людина отримує обмежений набір інформації та втрачає можливість критично оцінювати альтернативні точки зору. Тому важливо формувати навички свідомого та відповідального використання цифрових платформ.

Суттєву роль у розвитку медіаграмотності мають відігравати заклади освіти. Доцільним є впровадження елементів медіаосвіти у навчальний процес, проведення тренінгів із критичного мислення, аналізу медіаконтенту та цифрової безпеки. Молоді люди повинні отримувати не лише технічні навички користування цифровими платформами, але й знання про механізми впливу масової культури, способи інформаційних маніпуляцій та принципи відповідальної поведінки в мережі.

Таким чином, розвиток медіаграмотності та критичного мислення є одним із найважливіших напрямів формування свідомого ставлення молоді до масової культури. Проведене дослідження показало, що TikTok виступає не лише платформою для розваг, але й потужним соціокультурним середовищем, яке впливає на стиль життя, систему цінностей та поведінкові практики молодого покоління. Тому формування навичок критичного сприйняття цифрового контенту має бути спрямоване не на обмеження використання соціальних мереж, а на розвиток здатності молоді свідомо, відповідально та безпечно взаємодіяти з сучасним цифровим середовищем.

Проведений контент-аналіз TikTok показав, що важливою особливістю сучасного молодіжного цифрового середовища є поширення практик цифрової самопрезентації. Значна частина відеоконтенту присвячена демонстрації особистих досягнень, зовнішньої привабливості, способу життя, професійних успіхів та матеріального добробуту. Молоді люди активно формують власний цифровий образ, який часто виступає не лише засобом самовираження, але й способом отримання соціального схвалення та визнання. У зв'язку з цим важливим напрямом соціальної та освітньої роботи є формування усвідомленого ставлення молоді до процесів цифрової самопрезентації.

Результати дослідження засвідчили, що в TikTok переважають образи успішної, активної та соціально привабливої молодої людини. Автори контенту демонструють власні досягнення, заняття спортом, подорожі, професійне

зростання, стильний одяг та комфортний спосіб життя. Такі відео створюють позитивний і водночас ідеалізований образ повсякденності, який може впливати на самооцінку молоді та формувати завищені очікування щодо власного життя.

У зв'язку з цим важливо формувати у молодих людей критичне ставлення до цифрових образів успішності. Молодь повинна усвідомлювати, що контент соціальних мереж часто є результатом ретельного відбору інформації, використання спеціальних засобів візуалізації та прагнення автора створити привабливий образ власного життя. Реальний життєвий досвід є значно складнішим і багатограннішим, ніж його цифрова репрезентація. Усвідомлення цього сприятиме формуванню адекватної самооцінки та зменшенню негативного впливу соціального порівняння.

Особливої уваги потребує критичне сприйняття стандартів зовнішності та краси, які активно поширюються у цифровому середовищі. Молоді люди повинні розуміти, що популярні в соціальних мережах образи нерідко створюються за допомогою фільтрів, спеціальної обробки відео або комерційних інтересів. Формування позитивного ставлення до власної зовнішності, прийняття індивідуальних особливостей та усвідомлення різноманітності моделей краси є важливими умовами психологічного благополуччя молоді.

Проведений контент-аналіз також показав значний вплив блогерської культури на формування стилю життя молодих людей. Блогери та інфлюенсери часто виступають прикладами для наслідування, впливають на культурні вподобання, споживчі орієнтації та поведінкові практики аудиторії. Тому важливо розвивати у молоді здатність критично оцінювати рекомендації цифрових лідерів думок, аналізувати мотиви створення контенту та розрізняти особисту думку автора і рекламні повідомлення.

Окремим напрямом роботи має стати формування усвідомленого ставлення до культури споживання, яка активно репрезентується у TikTok. Молоді люди повинні вміти критично оцінювати нав'язані стандарти успішності, пов'язані з

демонстрацією матеріального добробуту, дорогих брендів чи престижного способу життя. Важливо розуміти, що справжня самореалізація людини визначається не лише рівнем матеріального споживання, але й особистими досягненнями, соціальною активністю, професійним розвитком та системою цінностей.

У цьому контексті доцільно розвивати у молоді навички рефлексивного ставлення до власної цифрової ідентичності. Молоді люди повинні усвідомлювати, які цінності вони транслюють через соціальні мережі, як цифрова активність впливає на їхню самооцінку та яким чином вони можуть використовувати цифрові платформи для саморозвитку, освіти та суспільно корисної діяльності.

Таким чином, формування усвідомленого ставлення до цифрової самопрезентації є важливою складовою розвитку критичного сприйняття масової культури. Результати проведеного дослідження свідчать, що TikTok суттєво впливає на уявлення молоді про успіх, зовнішність, соціальний статус та життєві пріоритети. Тому одним із ключових завдань освітніх інституцій, сім'ї та молодіжних організацій має стати формування у молодих людей здатності критично оцінювати цифрові образи, відповідально ставитися до власної самопрезентації та використовувати соціальні мережі як інструмент особистісного розвитку, а не як джерело постійного соціального порівняння.

У зв'язку з цим одним із пріоритетних напрямів роботи з молоддю має стати підтримка україномовного цифрового контенту. Доцільно створювати умови для розвитку освітніх, культурних та науково-популярних проєктів у TikTok, які сприятимуть популяризації української мови, історії, літератури, науки та сучасної культури. Особливого значення це набуває в умовах цифровізації суспільства, коли соціальні мережі стають одним із головних джерел інформації та культурних орієнтирів для молодого покоління.

Важливою рекомендацією є підтримка молодіжних ініціатив, спрямованих на створення якісного україномовного контенту. Молоді люди повинні мати можливість реалізовувати власні творчі, освітні та громадські проєкти у цифровому

середовищі, використовуючи TikTok як інструмент комунікації та соціальної взаємодії. Це сприятиме не лише розвитку творчого потенціалу молоді, але й зміцненню національної ідентичності та формуванню відповідального ставлення до цифрового простору.

Проведене дослідження показало, що TikTok є не лише платформою для розваг, але й важливим простором формування національної ідентичності, громадянської активності та культурних практик молоді. Саме тому підтримка україномовного контенту та патріотичних цифрових практик повинна розглядатися як один із пріоритетних напрямів молодіжної та освітньої політики в умовах цифровізації суспільства.

Таким чином, розвиток україномовного контенту, підтримка громадянської активності та популяризація національної культури у цифровому середовищі сприятимуть формуванню соціально відповідальної, культурно свідомої та інформаційно стійкої молоді. Результати контент-аналізу підтверджують, що TikTok може бути не лише каналом поширення масової культури, але й ефективним інструментом підтримки позитивних соціокультурних змін у молодіжному середовищі.

У сучасному цифровому суспільстві важливою умовою безпечної взаємодії молоді з масовою культурою є розвиток цифрової безпеки та психологічної стійкості. Проведене дослідження показало, що TikTok виступає не лише середовищем розваг та самопрезентації, але й потужним каналом впливу на систему цінностей, емоційний стан та поведінкові практики молодих людей. У зв'язку з цим особливого значення набуває формування навичок безпечної та відповідальної взаємодії з цифровим середовищем.

Одним із пріоритетних напрямів є розвиток цифрової безпеки, яка передбачає здатність користувачів захищати себе від дезінформації, маніпулятивного контенту, інформаційно-психологічного впливу та інших ризиків цифрового середовища. Молоді люди повинні володіти навичками перевірки інформації, критичного

аналізу джерел, розпізнавання фейкових повідомлень та усвідомлювати потенційні наслідки поширення недостовірної інформації. Особливої актуальності ці питання набувають в умовах війни, коли інформаційний простір стає одним із ключових полів суспільного протистояння.

Важливим аспектом цифрової безпеки є розуміння особливостей функціонування алгоритмів соціальних мереж. Молодь повинна усвідомлювати, що персоналізовані рекомендації TikTok формуються автоматизованими системами, які враховують попередню активність користувача та можуть обмежувати різноманітність інформаційного середовища. У результаті виникають так звані інформаційні бульбашки, які впливають на світогляд людини та можуть посилювати однобічне сприйняття соціальної реальності. Тому важливо розвивати навички свідомого споживання інформації та заохочувати молодь до використання різних джерел інформації.

Поряд із цифровою безпекою важливого значення набуває формування психологічної стійкості молоді. Контент-аналіз TikTok показав, що, незважаючи на складні соціальні умови та вплив війни, молоді люди прагнуть зберігати активну життєву позицію, підтримувати позитивний емоційний фон та демонструвати здатність до адаптації. Проте постійне перебування в цифровому середовищі, надмірне споживання інформації та емоційно насичений контент можуть призводити до психологічного перевантаження, підвищення рівня тривожності та емоційного виснаження.

У зв'язку з цим важливо формувати навички цифрової гігієни, які передбачають усвідомлене використання соціальних мереж, контроль часу перебування онлайн, дотримання балансу між цифровою активністю та реальним життям, а також вміння регулювати власний інформаційний простір. Молоді люди повинні розуміти, що соціальні мережі мають бути інструментом розвитку, комунікації та самореалізації, а не джерелом постійного стресу чи залежності.

Проведене дослідження показало, що TikTok є важливою складовою сучасного молодіжного медіасередовища, яке одночасно створює нові можливості для розвитку та породжує певні ризики. Тому рекомендації щодо взаємодії молоді з цифровим простором мають бути спрямовані не на обмеження використання соціальних мереж, а на формування культури відповідального, безпечного та усвідомленого використання цифрових технологій. Саме такий підхід дозволить забезпечити гармонійний розвиток особистості в умовах цифровізації суспільства та посилити психологічну стійкість молодого покоління.

Таким чином, результати проведеного дослідження дозволили розробити комплекс практичних рекомендацій щодо формування критичного сприйняття масової культури українською молоддю. Встановлено, що в умовах цифровізації суспільства особливого значення набувають розвиток медіаграмотності та критичного мислення, формування усвідомленого ставлення до цифрової самопрезентації, підтримка україномовного контенту та патріотичних цифрових практик, а також забезпечення цифрової безпеки й психологічної стійкості молоді.

Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення впливу інших цифрових відеоплатформ, насамперед YouTube та YouTube Shorts, на стиль життя молоді. Проте комплексне дослідження цих платформ потребує окремого методологічного підходу та виходить за межі завдань даної бакалаврської роботи. Це відкриває нові можливості для подальшого розвитку соціологічних досліджень цифрової культури та молодіжних практик в умовах сучасних суспільних трансформацій.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі здійснено комплексне соціологічне дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді в умовах цифровізації суспільства. На основі аналізу класичних і сучасних соціологічних концепцій, а також результатів власного емпіричного дослідження встановлено, що масова культура в сучасних умовах виступає не лише сферою виробництва та споживання культурного продукту, а й важливим соціальним інститутом, який безпосередньо впливає на формування цінностей, поведінкових моделей, способів комунікації та стилю життя молодого покоління.

Було досліджено історичний дискурс вивчення масової культури у соціології. Встановлено, що уявлення про масову культуру зазнали суттєвої трансформації: від критичних концепцій Франкфуртської школи, які розглядали її як інструмент соціального контролю та стандартизації свідомості, до сучасних підходів, у межах яких масова культура трактується як простір активної взаємодії, виробництва нових смислів і культурних практик. Доведено, що розвиток цифрових технологій та мережевих комунікацій суттєво змінив характер масової культури, а молодь перетворилася з пасивного споживача культурного продукту на активного учасника процесів його створення та поширення.

Здійснено уточненення змісту основних понять дослідження та сформовано його понятійно-категоріальний апарат. Встановлено, що масова культура є складним соціокультурним феноменом, який виконує соціалізаційну, інтеграційну та комунікативну функції. Стиль життя визначено як систему повсякденних практик, культурних уподобань та способів самореалізації, що формується під впливом соціального середовища та цифрових технологій. Молодь розглядається як активний суб'єкт соціокультурних змін, а цифрові медіа та соціальні мережі виступають важливими інститутами її соціалізації та формування культурної ідентичності.

Обґрунтовано методологічні засади дослідження. Встановлено, що вивчення впливу масової культури на стиль життя молоді потребує використання комплексного підходу, який поєднує соціологічний, структурно-функціональний, діяльнісний, соціокультурний, комунікативний та постмодерністський підходи. Доведено, що саме така методологічна конструкція дозволяє всебічно дослідити сучасні процеси цифровізації культури, трансформації молодіжних практик та механізми формування молодіжної ідентичності. Як основний метод емпіричного дослідження обґрунтовано використання контент-аналізу, який дає змогу поєднувати кількісний та якісний аналіз цифрового контенту.

Встановлено, що сучасна українська молодь характеризується високою соціальною мобільністю, відкритістю до інновацій та активною участю у соціокультурних трансформаціях. Визначено, що цифровізація суттєво змінює процеси соціалізації, комунікації та формування системи цінностей молодого покоління. Особливого значення набуває вплив повномасштабної війни, яка сприяє трансформації ціннісних орієнтацій молоді, посиленню громадянської активності, розвитку волонтерства та формуванню нових культурних практик.

Доведено, що провідну роль у сучасному молодіжному середовищі відіграють цифрові медіа та соціальні мережі. Встановлено, що TikTok та YouTube є важливими каналами поширення культурних зразків, моделей поведінки та ціннісних орієнтацій молоді. Особливо вагоме значення має TikTok, який поєднує функції комунікації, самопрезентації, розваги та культурного виробництва, створюючи нові форми молодіжної культури та цифрових практик.

Дослідження впливу масової культури на стиль життя української молоді дозволило встановити, що цифрові платформи суттєво трансформують повсякденні практики молодих людей. Виявлено, що під впливом TikTok формуються нові мовні практики, музичні вподобання, способи проведення дозвілля, моделі самопрезентації та споживчі орієнтації. Водночас цифрове середовище виступає простором формування цифрової самоідентифікації, розвитку блогерської культури

та нових моделей соціальної взаємодії. Після початку повномасштабної війни особливого значення набули україномовний контент, патріотичні наративи та громадянські практики, що сприяють зміцненню національної ідентичності молоді.

У процесі обґрунтування емпіричної частини роботи встановлено, що контент-аналіз є одним із найбільш ефективних методів дослідження цифрового медіасередовища. Обґрунтовано вибір TikTok як емпіричної бази дослідження, оскільки ця платформа характеризується високою популярністю серед молоді, алгоритмічним поширенням контенту, інтерактивністю та значним впливом на формування молодіжних цінностей і культурних практик. Розроблена система категорій аналізу дозволила дослідити особливості репрезентації стилю життя, системи цінностей, цифрової самоідентифікації, блогерської культури та патріотичних практик української молоді.

Результати проведеного контент-аналізу українського сегменту TikTok підтвердили висунуту гіпотезу дослідження про суттєвий вплив масової культури на стиль життя української молоді. Встановлено, що домінуючими темами молодіжного контенту є повсякденне життя, саморозвиток, навчання, робота, фізична активність та цифрова самопрезентація. Доведено, що молодь прагне репрезентувати себе як активну, мобільну та соціально успішну групу, а цифровий контент характеризується високим рівнем естетизації повсякденності. Окремо встановлено, що повномасштабна війна виступає важливим соціальним фоном молодіжного контенту, однак не руйнує прагнення молодих людей до самореалізації, оптимізму та активної життєвої позиції.

На основі результатів дослідження розроблено практичні рекомендації щодо формування критичного сприйняття масової культури українською молоддю. Обґрунтовано необхідність розвитку медіаграмотності, критичного мислення, цифрової безпеки та психологічної стійкості. Визначено важливість формування усвідомленого ставлення до цифрової самопрезентації, критичного сприйняття блогерської культури та стандартів успішності, що поширюються через соціальні

мережі. Доведено доцільність підтримки україномовного контенту, популяризації національної культури та розвитку громадянської активності молоді у цифровому середовищі.

Результати дослідження дозволяють зробити загальний висновок про те, що в умовах цифровізації суспільства масова культура виступає одним із провідних чинників формування стилю життя української молоді. Її вплив реалізується через цифрові медіа та соціальні мережі, насамперед TikTok, які визначають способи комунікації, культурні практики, систему цінностей та моделі поведінки молодого покоління. Водночас сучасна українська молодь не є пасивним об'єктом цього впливу, а виступає активним суб'єктом культурного виробництва, який здатний адаптувати глобальні цифрові тенденції до національного культурного контексту, створювати нові форми соціальної взаємодії та формувати власний стиль життя в умовах сучасних суспільних трансформацій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Horkheimer M., Adorno T. W. The Culture Industry: Enlightenment as Mass Deception. *Dialectic of Enlightenment*. 1944. URL: https://www.marxists.org/reference/archive/adorno/1944/culture-industry.htm (дата звернення: 16.03.2026).

2. Marcuse H. One-Dimensional Man: Studies in the Ideology of Advanced Industrial Society. Boston : Beacon Press, 1991. 257 p.

3. Bell D. The Cultural Contradictions of Capitalism. New York : Basic Books, 1976. 301 p.

4. Toffler A. The Third Wave. New York : William Morrow and Company, 1980. 544 p.

5. McLuhan M. Understanding Media: The Extensions of Man. Cambridge, MA : MIT Press, 1994. 392 p.

6. Baudrillard J. Simulacra and Simulation / trans. by Sheila Faria Glaser. Ann Arbor : University of Michigan Press, 1994. 164 p.

7. Bourdieu P. Outline of a Theory of Practice / trans. by Richard Nice. Cambridge ; New York : Cambridge University Press, 1977. 248 p.

8. Bauman Z. Consuming Life. Cambridge : Polity Press, 2007. 168 p.

9. Castells M. The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society. Oxford ; New York : Oxford University Press, 2001. 292 p.

10. Jenkins H. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York : New York University Press, 2006. 308 p.

11. Костенко Н. З приводу спостереження за примхами культури. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2014. № 4. С. 113–132.

12. Гідденс Е. Соціологія / пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник ; наук. ред. О. Іващенко. Київ : Основи, 1999. 726 с.

13. Smelser N. J. Sociology . Cambridge, MA : Blackwell ; Paris : UNESCO, 1994. 388 p.

14. Storey J. Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction . 5th ed. Harlow : Pearson Education Limited, 2009. 266 p.

15. Bourdieu P. Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste / trans. by Richard Nice. Cambridge, MA : Harvard University Press, 1984. 613 p.

16. Bourdieu P. The Forms of Capital. *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* / ed. by J. G. Richardson. New York : Greenwood Press, 1986. P. 241–258.

17. Молодь України у дзеркалі соціології / О. М. Балакірєва, О. О. Яременко, О. Р. Артюх та ін. ; за заг. ред. О. М. Балакірєвої, О. О. Яременка ; Український інститут соціальних досліджень. Київ : УІСД, 2001. 210 с.

18. Hebdige D. Subculture: The Meaning of Style . London ; New York : Routledge, 1981. 208 p.

19. Черниш Н. Й. Соціологія : підручник за рейтингово-модульною системою навчання. 5-те вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2009. 468 с.

20. Durkheim É. The Division of Labour in Society / trans. by W. D. Halls ; with an introduction by Lewis A. Coser. New York : Free Press, 1997. 352 p.

21. Durkheim É. The Rules of Sociological Method / trans. by W. D. Halls ; introd. by Steven Lukes. New York : Free Press, 1982. 264 p.

22. Touraine A. Moving Beyond Sociology. *Global Dialogue*. 2014. Feb. 10. URL: https://globaldialogue.isa-sociology.org/articles/moving-beyond-sociology (дата звернення: 16.04.2026).

23. de Certeau M. The Practice of Everyday Life / trans. by Steven Rendall. Berkeley ; Los Angeles : University of California Press, 1984. 229 p.

24. Паніотто В. І., Максименко В. С., Харченко Н. М. Статистичний аналіз соціологічних даних. Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 270 с.

25. Про основні засади молодіжної політики : Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text (дата звернення: 16.04.2026).

26. Рущенко І. П. Війна цивілізацій: анатомія російсько-українського конфлікту. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 436 с.

27. Українське суспільство в умовах війни. 2022 : колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін. ; за ред. Є. Головахи, С. Макеєва. Київ : Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.

28. Kemp S. Digital 2025: Ukraine . DataReportal, 2025. URL: https://datareportal.com/reports/digital-2025-ukraine (дата звернення: 16.05.2026).

29. Kemp S. TikTok Users, Stats, Data, Trends, and More . DataReportal, 2025. URL: https://datareportal.com/essential-tiktok-stats (дата звернення: 16.05.2026).

30. Abidin C. Internet Celebrity: Understanding Fame Online . Bingley : Emerald Publishing Limited, 2018. 169 p.

31. Featherstone M. Consumer Culture and Postmodernism . London : SAGE Publications, 1991. 164 p.

32. Helsper E. J. Book review: Status Update: Celebrity, Publicity, and Branding in the Social Media Age. *International Journal of Communication*. 2014. Vol. 8. P. 5–9.

33. Berelson B. Content Analysis in Communication Research . Glencoe, Ill. : Free Press, 1952. 220 p.

34. Krippendorff K. Content Analysis: An Introduction to Its Methodology . 4th ed. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2018. 472 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Матеріали дослідження

№	посилання	опис	примітки
1	https://www.tiktok.com/@nckshplv/video/7606057981452487957?_r=1&_t=ZS-96r2vxTyQzN	26 років молодий чоловік показує свій день в Києві під час війни. Він прокидається вранці в стильній квартирі робить собі каву потім їде за кермом дорогої автівки на роботу де працює за ноутбуком потім після роботи йде в спортзал а потім повертається до дому	Успішний хлопець
2	https://www.tiktok.com/@dnipro.lifestyle/video/7510681816349854982?_r=1&_t=ZS-96r30bcncRw	Молоді красиві дівчата на вулицях міста Дніпро. Все дуже красиво й сучасно. Дівчата в модньому одязі посміхаються	
3	https://www.tiktok.com/@dnipro.lifestyle/video/7512910137271635256?_r=1&_t=ZS-96r32vK4jQK	По богатому) шикарні авто дорогі бутіки дівчата з пакунками дорогих речей вальяжні хлопці і це на вулицях міства Дніпро під час війни	
4	https://www.tiktok.com/@dnipro.lifestyle/video/7535177991282838789?_r=1&_t=ZS-96r34zbL7MT	Багато молоді майже підлітки і дівчата і хлопці рухаються по вулицям міста дніпро в модному й різноманітному одязіТакож всі без тривог та напруги але в русі	
5	https://www.tiktok.com/@ler_chiiks/video/7578627903240457475?_r=1&_t=ZS-96r39LHOweC	Молода красива жінка брюнетка прокидається в своїй красивій сучасній модній квартирі в Києві Снідає та готує ліки для чоловіка який хворіє на простуд. Потім стильно вдягнена фотографує свою стрункy фігуру їде відправляти та отримувати посилки потім купує дорогу їжу і ввечері вже з чоловіком сидить на дивані а потім обробляє взуття спреєм для захисту	Красиве життя молодої пари в києві

6	https://www.tiktok.com/@girl.in.ua/video/7566696039349112086?_r=1&_t=ZS-96r3HFzth5x	На відео показано як роблять свійжий натуральний сік в супер супермакеті в україні й продають його в акуратних пляшках	Інновації споживання натуральних продуктів
7	https://www.tiktok.com/@ua_ball/video/7556884184913005880?_r=1&_t=ZS-96r3NRE5A1N	Карта України й кожна област представлена схематичним обличчам з відповідною емоією від щастя до ненависті бо в відповідних областях тосаться бойові дії у з вязку з агресією росії	
8	https://www.tiktok.com/@just.sheva/video/7524333518013402374?_r=1&_t=ZS-96r3TYKFc4z	Молода й дуже красива дівчина росказує що вона залишається в україні хоча багато її однолітків налаштовані виїхати з України	
9	https://www.tiktok.com/@elliesukrainianlife/video/7322759823471152390?_r=1&_t=ZS-96r3ccd6BQT	Молода й дуже позитивна дівчина англійською мовою росказує про сучасне життя вУкраїні	
10	https://www.tiktok.com/@kkkkkkkkkkkkksenia_/video/7473949188103867653?_r=1&_t=ZS-96r3fnGFBeH	Молода модель	
11	https://www.tiktok.com/@nord_u99/video/7410331753350532357?_r=1&_t=ZS-96r3oQl2NbY	Українські бронемашини їдуть в лісі	війна
12	https://www.tiktok.com/@kkkkkkkkkkkkksenia_/video/7473949188103867653?_r=1&_t=ZS-96r3fnGFBeH	Молода українська модель росказує про свій робочий день. Починається з зачіски, потім сніданок, потім сама собі робить макіяж для фотосесії, потім вона росказує про жіночу бритву для тіла. Яку вона купила в інтернет магазині, по факту вона рекламує фірму виробника цієї продукції.	

		Показує як вона бриє ноги й росказує про подружку яка хотіла такий прибор, потім вона демонструє як вона працювала моделлю на фотосесії. Обіцяє виставити фото в своєму інстаграм, потім приїхала до дому приготувала обід, пообідала та пішла на секцію танців,	
13	https://www.tiktok.com/@mykola.levchenko/video/7243287611475791110?_r=1&_t=ZS-96r411t99F6	Один день молодого чоловіка, встав, поголився, пішов в спортзал. Потім готує собі сніданок м ясний. Прибрав кухню, десь їде в авто, потім в магазині, потім їсть морозиво, потім вечірня прогулянка містом і прапор України	
14	https://www.tiktok.com/@floramonbec/video/7549948610369129750?_r=1&_t=ZS-96r45qjNmhJ	Француженка приїхала в Київ і росказує про повітярі тривоги, про загиблих героїв. Про залишки військової техніки, про злочини російської федерації в україні, про злочини росіян в Бучі, показує меморіал загиблим а потім вона гуляє по Хрешатику та порівнює його з Єлисейськими полями в Парижі, показує як під час повітряної тривоги кияни сидять в літніх кафе на вулиці, показує вітріни дорогих магазинів, пляж на острові, військові на вулицях міста перевіряють документи, люди вцеркві, діти грають в пінг понг в підвалі,	
15	https://www.tiktok.com/@nastievi/video/7201206863696858374?_r=1&_t=ZS-96r4o93ZWL7	День дівчини студентки в Києві починається з умивання, сніданку, макіяжу, обрання блузи, навчається за ноутбуком зошитом в аудиторії,	
16	https://www.tiktok.com/@agentalex21/video/7597563878628691211?_r=1&_t=ZS-96r4kNk8mKy	Жінка прокидається зранку, собака в ліжку з нею, це приватний будинок, готує сніданок. Це зима й дуже холодно, потім сідає за кермо автівки та їд одночасно спілкуючиь англійською з навігатором.. потім повертається до дому готує вечерю, показує собак, запалює піч камін, і лягає відпочивати	
17	https://www.tiktok.com/@mark.onyshke	День вишиванки у Львові, багато красивих жінок та дівчат на вулицях старого Львова	

	vych/video/7642412490063826196?_r=1&_t=ZS-96r4W0w4b8H	вбрані в вишиванки, зустрічаються хлопці та чоловіки в вишиванках, люди усміхнені,	
18		День молодої дівчини починається з сніданку стейком, потім вона стильно вдягнена перехрестилась і виходить на вулицю бо повітряна тривога, потім вон вже в танцювальному класі виконує вправи, потім сніг на вуличних ялинках, вона повертається додому, вже в халаті після душу, грає в компьютерну гру та пестить котика, отримує поштову посилку, потім тренується дома виконуючи ті вправи що в танцювальному класі, потім відпочиває на дивані перед телевізором	

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Сєвєрін Даніїл Вікторович, студент IV курсу бакалаврату, денної форми навчання, факультету соціології та управління, спеціальність 054 «Соціологія», адреса електронної пошти unity354512@gmail.com:

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Масова культура як чинник формування стилю життя української молоді» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/на;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

10.06.2026 Д.В. Сєвєрін

Науковий керівник,
к.соц.н., доцент кафедри соціології
10.06.2026 О.В. Бондаренко